

XX. évfolyam

7. szám

LUNGO DROM

ROMALAP

2012. július

Ára: 300 Ft

HOSSZÚ ÚT

LD

„LUNGO DROM”

SZENT JAKAB HAVA – NYÁRHÓ – ÁLDÁS HAVA

JÚLIUS

Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium (részlet)

A római naptárban a hónap eredetileg a fantáziátlan Quintilis, „Ötödik” nevet viselte, mivel az egykori márciusi évkezdéstől számítva az ötödik hónap volt. I.e. 44-ben Marcus Antonius hízelgő javaslatára nevezték el júliusnak Julius Caesarról, aki e hónap 12. napján született.

Júliusra esett akkor is, ott is a mezőgazdasági munkák dandárja, de azért ünnep is akadt egy-kettő.

5-én volt a *Poplifugia*, a „Nép menekülése” ünnep, melynek eredetével az egykorú szerzők sem voltak tisztában, ezért bizonyos történelmi eseményekkel próbálták kapcsolatba hozni. Hahn István viszont a „Királymenekülés”-ünnep (*Regifugium*, febr. 24.) ellenpárját ismeri föl benne.

Reviczky Gyula: Nyári dal

**...Vadvirágokat szedek
S kötözöm fűzérbe.
Vagy a fűben heverek,
S felnézek az égre.
S haja hopp!
A madárral dalolok...
Szép világ, te, jó napot!**

7-én volt a *Nonae Caprotinae*, a rabszolganők ünnepe. Ezen a napon az asszonyok Iuno Caprotina tiszteletére áldoztak egy vadfügefá, „kecskefügefá” (*caprificus*) alatt. A fügefá tejszerű nedvét mutatták be áldozatul Junónak mint kecske-, illetve fügefaiszennőnek. Mind a kecskét (*capra*), mind a fügét (*ficus*) termékenység-jelképnek tekintették a régiek, az orgiasztikus szerelem szimbólumai voltak. A római szerzők ezt az ünnepet is történelmi esemény emlékének tartják, összekapcsolva a Poplifugia keletkezésé-

ROMA LAP
Megjelenik
havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ” Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: Gudmon András

Felelős kiadó: Farkas Flórián

Címlapon: MTI Koszticsák Szilárd

Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.

Felelős vezetők: Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea ügyvezető igazgatók

ISSN 1216-982X

nek vélt történeti okaival. Valójában a Nonae Caprotinae is téli termékenységünnepek ellenpárja. Pl. a decemberi *Saturnaliáé*, mely szintén rabszolgaünnep volt, a februári *Lupercaliáé*, amikor meztelen ifjak *kecskebőr* korbáccsal ültették városszerte a nőket, hogy termékenyek legyenek. A Caprotina ünnep történeti magyarázata arra enged következtetni, hogy a kecskeistennő papnői eredetileg Bacchus férfifaló szolgálóinak, a bacchánsnőknek a módjára viselkedtek. A hagyomány szerint ugyanis a „nép menekülésekor”, miután Róma szomszédjai összefogtak a Város ellen, a római rabszolgánők honleányi buzgalomból magukra öltötték úrnőik ruháit, és az ellenség táborába vonultak lelkes fogadtatásul, majd nagy mulatozást csaptak velük. Amikor sikerült leitatni őket, vezetőjük, Tutela („Oltalom”, vö. az Amalthea kecskeistennő bőréből készült oltalmazó égisszel) felmászott egy kecskefügefára, és jelt adott a közelben rejtőzködő római férfiaknak, akik az alvó ellenségen fényes győzelmet arattak. Tutela alighanem Juno mellékeve volt, és a fára mászó rabszolganő története egy ősi faistennő-ábrázolás félremagyarázása lehet.

Az ókori magaskultúrák anyaistennőinek egyik növényi alakja a *tejet adó* fügefélék valamelyike volt.

Indiában az asvattha- és a banjanfát (*Ficus religiosa*, *F. indica*) ma is szentnek tartják, Egyiptomban Nut, Hathor vagy Izisz szederfüge (*F. sycomorus*) képében szoptatta fáraó-gyermekeit, a kisázsiai Adónisz anyja Szmürna, a szmürnafügefafa volt.

Rómában a fügét „Rumina fügefája” néven tisztelték. *Rumina* („Emlő”) Junónak, mint a szoptató anyák és a dajkák védő istenasszonyának volt a neve, s az ő fája alatt szoptatta a mítosz szerint Romulust és Remust farkasdaj-

kájuk. A *Ficus Ruminalis* kapcsolata az ikerkultusszal, világfaként való felfogása (Róma fája = a világ fája), összefüggése a mitikus „szoptatás”-motívummal az Ikrekre átnyúló tejútfá révén foglалható gondolati egységbe. Ide tartozik, hogy amikor a Nap a Rák csillagképben jár, az éjszakában az állatövi csillagképek közül az átelbenben lévő *Bak* uralkodik, s hogy az ókorban július elején, miután a

Nap elhagyja a napfordulót, ismét látható lett a Tejúton ragyogó, Amalthea kecske után elnevezett Capella csillag. A Caprotina ünnep a mondottakkal függ össze, kiegészítve azzal, hogy a füge virágzása júliusig tart, s ilyenkor termi első gyümölcsét.

Július 12-én Apollo tiszteletére rendeztek ünnepi játékokat, amely a nők számára a már említett két ünnep betetőzése volt. Mint Varro írja, e játékokon az asszonyok bíborszegélyű tógát ölthettek, amely egyébként a magas rangú férfiak ünnepi ruhadarabja volt.

Július 23-án a vizek urának, Neptunusnak áldoztak (*Neptunalia*), hogy megóvjá a termést a szikkasztó nyári for-

róságtól, most, hogy a Nap elhagyván a „nedves” Rák jegyét és a „száraz” Oroszlánba lépett. Júliust ezért régen Oroszlán havának is nevezték.

23/24-n lép a Nap az Oroszlán jegyébe (a valóságban a Rák csillagképben jár ekkor). Közhasználatú magyar neve az Oroszlán hónap első dekádjának apostolszentje után *Szent Jakab hava* volt. A hónapot félmeztelen, nagy kalapú paraszt testesítette meg, amint épp sarlóját köszörüli, arat vele vagy kévét hord, netán a csűrben búzáját csépli. Elvontabb allegóriája sárga ruhás, repülő ifjú, fején kalászkoszorúval. Jobbjában az *Oroszlán jele*, baljában kosár *fügével*, *dinnyével* és más gyümölcsökkel.

Az oroszlánbőrös, buzogányos napisten, Héraklész/Hercules szintén a július megtestesítője volt.

ROMA GYERMEKNAP BARÓTON

❖ A baróti Bardoc–Miklósvárszék Egyesület hetekkel ezelőtt szervezte volna meg a roma–magyar együttélés jegyében programját, ám az előző városvezetés tett arról, hogy ne valósulhasson meg: mai napig nem tisztázott, miért nem adták meg a kért engedélyt.

A gáncoskodás ellenére mégis célt ért a kezdeményezés, s bebizonyosodott, nem választ el minket oly sok dolog, a két nemzetiség fiataljai és felnőttei igenis tudnak békében együtt játszani, szórakozni.

A baróti új piac délelőtt gyermekzsivajtól volt hangos – a vargyasi Rika Kulturális és Sportegyesület kézműves-foglalkozása közel ötven környékbeli gyermeket foglalt le órákra –, majd a felnőttek is bekapcsolódtak. A déli órákban helyi zenészek kezdtek játszani, később igazi csapatmunkában készült a babgulyás. Mivel az új időpont több, előzőleg meghívottak sem kedvezett – az erdővidéki romák megélhetéséről, szociális és kulturális életéről, történelmükről kellett volna értekezniük, de higiéniai mediátor is beszélt volna tapasztalatairól –, az előadások elmaradtak, ám a kis közösség jókedvűen „kiigazította” a hiányt.

A szervezők elmondták, az elkövetkezőkben is azon lesznek, hogy tegyenek a két közösség közeledéséért, amennyiben zsebük engedi, közös bált, farsangi mulatságot és gyermeknapot szerveznek.

(3szek.ro – 2012.07.21.)

XIV. KOMMANDÓI CIGÁNYFOLKLÓR TÁBOR

Hétnapos ihaj-csuhaj!

Véget ért a tizennegyedik cigányfolklór tábor Kommandón

❖ Zene, tánc, csujogatas és önfeledt szórakozás helyszíné volt egy héten keresztül Kommandó július 22–29. között zajlott a tizennegyedik cigányfolklór-tábor. A Lajtha László Alapítvány által évente tető alá hozott eseménynek a Horn Dávid I–VIII. Osztályos Iskola adott otthont: itt szállásolták el a határon innen és túlról érkezett személyeket. Idén százhuszan vették a fáradságot és a távolságot, hogy belekóstolhassanak a romák tánc- és zenevilágába.

Mint minden évben, idén is kötött, de annál színesebb program szerint zajlott a folklórtábor. **Deák Gyula Levente**, a Háromszék Táncegyüttes igazgatója, a rendezvény szervezője elmondta: a jelenlevők az egyhetes kikapcsolódás alatt őrköi és szászcsávási cigánytáncokat, valamint a szatmári cigánybotlót tanulhatták meg kezdő és haladó csoportokban, a megyéből és azon túlról érkező táncoktatóktól. Deák szerint a cigánytánc varázsa annak virtuozitásában, látványosságában rejlik, és sok

esetben olyan koreográfiákat is megőrzött, belopott a magyar néptáncból, amelyeket már elfelejtettek a néptáncosaink.

A mozdulatok, motívumok nemzedékről nemzedékre öröklődnek – tudtuk meg **Mocsel Rémusz** őrköi táncoktatótól, aki évente visszatérő vendége a tábornak. Mocsel és családja még őrzi és ápolja a hagyományos táncot. Rémusz öregest (lassú), románost és cigányost tanított a táborozóknak.

Ahhoz, hogy a tánc vérpezsdítőre sikerüljön, szakavatott muzsikusokra is szükség volt: a zenét a Szászcsávásról érkező Gázsa és barátai, a sepsiszentgyörgyi Heveder zenekar és az őrköi zenészek biztosították.

Idén a legtávolabbról Ausztriából és Hollandiá-

ból érkeztek vendégek. A szelmalmok hazáját a Cerga Táncegyüttes képviselte: hat fiatal, három fiú és három lány. **Oscar Peters**, a holland csapat tagja elmondta: első alkalommal vettek részt a rendezvényen, és ő meg a társai teljesen elégedettek a programkínálattal, il-

letve a vadregényes kommandói helyszín is belopta magát a szívükbe. Amúgy a táborlakók többsége erdélyi volt, de akadtak tanoncok Szlovákiából és Magyarországról is.

Siroki László – az egyedüli roma résztvevő – egy öttagú, borsodi csapattal jött, hogy belekóstolhasson az erdélyi cigánytáncokba. Elmondása szerint az itt oktatott és használt koreográfiák nagyban különböznek attól, amit szülőföldjén ismernek. – A borsodi szolidabb, nincs benne csujogató, nem ilyen erősek a kilengések, és kevésbé magasak a térdemelések – osztotta meg élményét Siroki, aki jövőre is visszatérne Kommandóra.

A táborban a tánc- és énektanulás mellett a romák kultúráját bemutató előadások is elhangzottak, így

a cigánytánc szerelmesei mélyebb betekintést nyerhettek e nép szokásaiba, hagyományaiba. Akik pedig még inkább el szerettek volna „cigányosodni”, azok a ruhárusokkal folytatott alkudozást követően percek alatt bebújhattak a romák tradicionálisan tirtarka öltözkébe.

A táborozók idén is „felbolygatták” a falu mindennapjait, szabadidőben hangszereket és jókedvet magukhoz ragadva a közeli kocsmákban vagy épp a Katinka vendéglőben mulatták az időt, táncra perdültek, megforgatva minden ott – tartózkodót, akik nem is ellenkeztek, hiszen a pörgős, vérpezsdítő ritmusok hamar magukkal ragadták. A helyiek szerint a tizennégy éve létező tábor hasznát hoz a falunak, egy hétre valósággal átalakul a közhangulat, megemelkedik az üzletek forgalma, és már egyetlen kommandói sem lepődik meg azon, ha éjnek idején cigánynak öltözött külföldiek hegedülnek az ablaka alatt.

(hirmondo.ro)

EZERHÁROMSZÁZ MAGYAR ZARÁNDOK ÉRKEZETT RÓMÁBA

♣ **Magyar zarándoklat kezdődött Rómában: az alapítása századik évét ünneplő hajdúdorogi egyházmegye vezetésével ezerháromszáz görög katolikus imádkozott kedd délután a Szent Péter-bazilikában.**

Magyarok vagyunk, keleti rítusúak és katolikusok. Az egyház szívébe, Rómába jöttünk, hogy megköszönjük az egyházhoz való tartozásunkat a jó Istennek! – mondta a Szent Péter téren **Kocsis Fülöp** megyés püspök, a zarándoklat vezetője, akit a hajdúdorogi egyházmegye ötven papja kísért.

Autóbusszal, gépkocsival, repülővel ezerháromszáz zarándok érkezett Rómába a hajdúdorogi egyházmegye jubileuma alkalmából tartott hálaadási zarándokúton. Többségük Hajdúdorogról jött, valamint Budapestről, Szegedről, Pécsről, Miskolcra, Debrecenből, Nyíregyházáról, Nyírbátorból, Felsőzsolcáról. Fiatalok és

idősebbek egyaránt: a csoport legfiatalabb tagja két tizenéves iker volt a budapesti egyházmegyeből.

Huszonöt hívő június 18-án indult el és kerékpárral tette meg az utat Rómáig. További huszonöt motorral érkeztek Hajdúdorogról az olasz fővárosba. Kocsis püspök kerékpárral kezdte a zarándoklatot, majd a görög katolikus motorosok közössége élén motorral hajtott be a Szent Péter térre.

Az ezerháromszáz magyar teljesen ellepte a bazilika előtti lépcsősort. A Szent Péter téren gyülekeztek, majd nemzeti zászlót lobogtatva együtt vonultak be a bazilikában tartott vecsernye imádságára.

Ez az út a hajdúdorogi egyházmegye 1900-as zarándoklatának emlékét idézte, amikor 461-en jöttek Rómába, akkor hajóval – mondta el **Zadubenszki Norbert**, a hajdúdorogi egyházmegye sajtóreferense.

A július 6-ig tartó zarándoklat körbejárja Róma bazilikáit. A magyarok a Szent Péter-bazilika után szerdán a Santa Maria Maggiore-, csütörtökön a Róma egykori városfalain kívül eső Szent Pál-bazilikában imádkoznak. Június 5-én Assisibe, Szent Ferenc szülővárosába látogatnak el. A zarándokokhoz **Keresztes Szilárd** nyugalmazott hajdúdorogi megyés püspök is csatlakozik.

Fotók:
(Szabó Sándor/Zadubenszki Norbert)

A zarándoklat vezetőit a Vatikán részéről **Leonardo Sandri** bíboros, a Keleti Kongregáció prefektusa fogadja.

A hajdúdorogi egyházmegye ajándékát XVI. Benedek pápának – egy kézi készítésű bizánci rítusú miseterítőt – **Angelo Comastri** bíboros vette át, mivel a pápa a Vatikánból már castelgandolfói nyári rezidenciájára távozott.

(orokvaros.network.hu – 2012.07.03.)

A hónap hírei • A hónap hírei

Értékelő bizottság a miniszterelnök részvételével

Bizottságot hoz létre a kabinet és az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ), hogy negyedévente értékeljék a romáknak szóló programok megvalósulását – tájékoztott **Orbán Viktor**, miután a konzultációsorozata folytatásaként Budapesten tárgyalt az ORÖ vezetőivel.

A munkanélküliek is dolgozni akarnak

A miniszterelnök szerint kiderült, hogy Magyarországon a munkanélküliek is dolgozni akarnak. Úgy vélte, az elmúlt időszakban bebizonyosodott, hogy nem igazak azok az állítások, amelyek szerint a magyarok segélyből akarnak megélni, és ki akarják játszani a közmunkarendszer szabályait. Ahhoz, hogy Magyarországon 5–5,5 millió dolgozó, adófizető állampolgár legyen, a romáknak is dolgozniuk kell – jelentette ki a kormányfő a megbeszélést követő sajtótájékoztatón. Hangsúlyozta: világossá kell tenni, hogy bűnözésből nem lehet megélni, mert „ha valaki ezzel próbálkozik, pórul fog járni” –, ahogyan segélyből sem, vagy csak sokkal rosszabbul, mint munkából.

„Egy ország – különösen egy európai válság idején – nem engedheti meg magának azt, hogy munkaképes emberek segélyből éljenek meg. Ezért nem is fognak jövedelempótló segélyt kapni hosszabb távon a magyarok – emelte ki a miniszterelnök a jövőre nézve. A kérdés csak az – mondta –, hogy a kabinet meg tudja-e szervezni a munkalehetőségeket. Mint fogalmazott: „ebben még van adósságunk, sokat haladtunk előre, nagyon nagy utat tettünk meg

az inkább maradj otthon, érd be egy kis segéllyel, ne gyere a nyakunkra munkáért szocialista típusú társadalompolitikától a mai állapotig”.

Az ORÖ vezetőivel folytatott tárgyaláson szóba kerültek a foglalkoztatási, illetve a szociális szövetkezetek, mint a jövőbeni lehetséges foglalkoztatás formái között, melyek már nem egészen közmunkák, de még nem is teljesen piaci állások.

Együtt döntési mechanizmus

A kormány nevében **Orbán Viktor** tavaly május 20-án írt alá keretmegállapodást **Farkas Flóriánnal**, az Országos Roma Önkormányzat elnökével. A dokumentum fő célkitűzései között szerepelt, hogy legalább százezer munkanélküli romát vonnak be 2015-ig a munkaerőpiacra, továbbá olyan átfogó oktatási változásokat hajtanak végre, amelynek végén 20 ezer roma fiatal piacképes szakmát fog szerezni. Célul tűzték ki, hogy legalább 10 ezer roma fiatal érettségit adót képzésben vehessen részt, és legalább 5 ezer tehetséges roma fiatal kapjon lehetőséget, hogy felsőfokú oktatásban részesüljön. A dokumentum fontos pontja az együtt döntési mechanizmus megteremtése.

A kormányfő megjegyezte, hogy a romák még mindig úgy érzik – egyrészt jogosan –, hogy sok olyan döntés születik róluk, amelyek meghozatalában nincs jelen kellő súllyal az ORÖ, és a kabinetnek is „elég komoly fejfájást” okoz, hogyan teremtsen meg az alkotmányos rendszerét a roma önkormányzat döntéseibe történő bevonását. Ennek kapcsán kijelentette, hogy egy három-négytagú „kormánybizottság-szerű” testületet hoznak létre, amelynek az

ORÖ elnöke, ő maga, illetve egy-két miniszter, államtitkár lesz a tagja. Ennek az operatív bizottságnak az lesz a feladata, hogy negyedévente értékelje, haladt-e, és ha igen, milyen tempóban a romákkal kapcsolatos vállalások megvalósítása. Hiszen, mint ahogyan korábban kijelentette, a romákkal való együttműködés nélkül nem tudják végrehajtani azt a gazdasági fordulatot, amely a munkára alapozza Magyarország jövőjét.

Zárásul kiemelte, hogy európai szinten is elismerésre, követésre méltónak tartják a romaintegrációról szóló kormányzati politikát.

„Orbán Viktor és kormánya számíthatott ránk 2010-ben is, számíthat most is, és számíthat 2014-ben is”

Farkas Flórián, az ORÖ elnöke a sajtótájékoztatón arról beszélt, hogy az elmúlt egy évben többet értek el a romainteg-

ben is, számíthat most is, és számíthat 2014-ben is” – zárta szavait Farkas Flórián.

A megbeszélésen az ORÖ tisztségviselői mellett részt vett **Balog Zoltán** emberi erőforrás miniszter, **Lázár János**, a Miniszterelnökséget vezető államtitkár és **Varga József** fideszes országgyűlési képviselő is.

Háttér

Orbán Viktor a Fidesz választási szövetségeseivel és együttműködő partnereivel kezdett konzultációsorozata első állomásaként a KDNP vezetőivel találkozott, majd a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnökségével tárgyalt, ezt követően a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségnek az Új Széchenyi Terv eredményeit összegző tanácskozásán vett részt, és konzultált a Nemzeti Fórum vezetőivel is. A kormányfő, a Fidesz elnöke közös nyilatkozatot írt alá **Jakab Istvánnal**, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetségének elnökével, majd pedig a Magyar Gyógyszerészeti Kamara vezetésével folytatott megbeszélést.

Orbán Viktor – az Országos Roma Önkormányzat (ORÖ) vezetőivel folytatott egyeztetése utáni tájékoztatón, amelyen a pécsi gyilkosság után a romákkal szemben felerősödött indulatokról is faggatták őt az újságírók – közölte: azt szeretné, hogy a bűncselekmény miatt természetes módon felerősödött indulatok minél hamarabb csendesedjenek el, és vissza lehessen térni a dolgok mélyén meghúzódó problémák higgadt megtárgyalásához. Egész Magyarország a Pécsen meggyilkolt rendőrségi pszichológus, Bándy Kata szüleinek oldalán áll – jelentette ki a miniszterelnök. A kormányfő együttérzését fejezte ki a szülőknek a tragédia miatt, amelyről – mint mondta – megrendülve értesült. „Általában minden bűncselekmény mellbe vágja az embert. Ha nők rovasára követik el, akkor kétszeresen, és ha fiatal nők rovasára, aljas indokból, akkor pedig letaglózva érzi magát az ember” – fogalmazott. Elmondta továbbá, hogy ez az eset is megerősítette a kormányt a büntető törvénykönyv szigorításában. Hangsúlyozta, szerinte a büntetések súlyának és gyorsaságának igenis van visszatartó ereje.

A sajtótájékoztatón **Farkas Flórián**, az ORÖ elnöke is kijelentette: minden tisztességes állampolgár – legyen roma vagy nem roma – felháborítónak tartja a gyilkosságot. Az ORÖ osztozik az áldozat családjának fájdalmában – mondta, egyúttal azt kérte, hogy az eset miatt ne ítéljék el a magyarországi cigányság egészét.

Akar és dolgozik is a roma a pálmajori cigányparadicsomban

A cigány dolgos nép, akar és tud is dolgozni, és még ráadásul ügyes is. Mindez Magyarországon hangzott el 2012 júliusában egy somogyi, meg kell, jegyzünk, nem cigány településvezető szájából.

A somogyi Pálmajor szociális földprogramjának és a Start munkaprogramjának tapasztalatait **Pozsonyi Erika** polgármester összegezte így az iskolánál, miközben odakinn a földprogram június végén lejárt szerződésű alkalmazottai jelentkeztek munkára. A mintaszerű konyhakert nem vesz tudomást róla, hogy lejárt az állami támogatás, dolgozni kell benne, a várakozók e hónapban már önszorgalomból teszik. Sokat kaptak a kerttől. Egy asszony ujjongott örömeiben, amikor a sok kapálás után meglátta a tövön az első paprikát. Ez sokkal jobb, mint az ároktisztítás!, lelkendezett a polgármesternek. Megtanult fattyazni is, és haza vitte a tudást. Számos portán virul ugyanis a konyhakerti kultúra, még a putrik mögött is.

Ez a bolond cigány, hogy szenved...

Csalántakarókat kerülgetnek az autók hónapok óta Pálmajorban. Kiló-

jáért most 280 forintot adnak a felvásárlók. A gyógynövény az úton szárad, szeles időben ágakkal szegélyezik. – Ezerötszázat talán, ha kapunk érte – mondja **Kalányos János**. – Goromba munka, járni az erdőt a bozótosban a kullancsok között. De ez van, csinálni kell.

Kalányoséknak nem jutott a közmunkából. Emiatt a családfő kicsit berzenkedik, nem érti, és sorolja a végzettségeit is: CO-hegesztő, mezőgazdasági gépszerelő, kisgépkezelő. Egy marcali üzemben volt az utolsó munkája, a 40 kilométeres utazást nem bírta anyagilag. Félhavi bérletet kellett állnia. Nem ment. – Most kértem kölcsön a kislánynak kétezret pelenkára – mutatja az édesanyjához bújó két éves forma apróságot. – A nagylány már tizen-nyolc, eléggé befordult, sok mindent szeretne, de miből vegyem meg neki? Örülünk, ha enni van mit. Elvagyunk egy kis krumplival.

A Minden gyerek lakjon jól! alapítványtól nyolc szárnyast kaptak, hét megvan. Egyből most készült leves. – Kóstolják meg, jó szívvel adom! Cigány vagyok, nem skót. Legalább megnézik, ez a bolond cigány, hogy szenved. Bár ehhez egy egész napra kellene eljönniük, no?

Elnevetjük a dolgot, bár tudjuk, bőven ráférne a fajtánkra a tapasztalás. A 47 éves életerős férfi a munkaügyi központban is megfordul időnként, de állást nem kapott még.

– Marad a csalán, aminek száradnia kellene, ha Istenke is úgy akarja – utal a derűből borúra váltó égből nekieredő esőre.

Szerény hajlékuk előtt hektáryi mákföld, a szociális földprogram része. Egy hónapja még tízen tüsténkedtek rajta a déli rekkenetben. A növény aratásra érett. Valakik, mesélik az utcában, elkezdték a betakarítást az éjjel.

A száradó csalánosok között szerderék gyerkőc üldögél az úton. Nyers napraforgót esznek, a fotógép láttán a kamaszok szétszélednek, egy kislegény marad, aki Schwarzenegger-i pózban várja a kétdimenziós öröklétet. Édesanyjuk erőteljesen szólongatja a fészekalját haza. Nyilatkozni nem akar, munkát a közprogramokban ő sem kapott. A cseteszezonra vár. Napokon belül megindulnak a távoli erdők mélyére, szélükön csak száradt gyógynövényre lenének, mondja.

A cigánytemplom mellett a jövő heti I. punyafesztivál négy kemencéjét építik. Az iskolánál a polgármestert a munkások eligazításában akasztjuk meg. Pozsonyi Erika elmondja: 2010-ben pályáztak szociális földprogramra,

Számos portán virul a konyhakerti kultúra

pénzt tavaly kaptak, vetni az idén tavasszal tudtak. Az 1,8 millióból megvásárolták a vetőmagot és az eszközöket. Ötven családot vontak be, felszántatták a kertjüket, tárcsáztattak, vetőmagot és műtrágyát adtak. – Március 15-én mentünk és dolgoztunk, a nemzeti ünnepen ért rá a traktoros – emlékszik a polgármester.

Az önkormányzat közel egy hektáron tíz közmunkás bevonásával termel zöldségeket, amit elsősorban a helyi konyhán használnak fel. Csak zöldbabból 157 kilogramm került a fagyasztóba, de eltettek mindent, tököt és borsót, ami csak fagyasztható. A fölösleget mindig értékesítik. Most szedik föl a hagyma utóját, zsákolják és eltárolják ezt is. Tojáson és gyümölcsön kívül semmilyen zöldségfélét nem kell vásárolniuk, eltartják magukat. Jelenleg a savanyítás folyik. A konyhakerti munkához előírt, de forrással nem támogatott agrármérnöki szaktudást a nagybajomi alpolgármestertől kapják, aki önzetlenül, az első szóra igent mondott a pálmajoriaknak.

A szociális földprogram mellett két Start-munkapályázatot is indítottak. Benne egy az asztalosműhellyel felszerelt méhészetet, ahol öt közmunkás dolgozik. – Minden eszközt ők csináltak, nagyon ügyesek! – dicséri a munkásokat Pozsonyi Erika –, pedig egyetlen asztalos sincs köztük. Most jár egyikük méhésztanfolyamra. A mézből bőségesen került az óvodakonyhára, a gyerekeink nagy öröme.

A falu másik munkaprojektje az említett egyhektáros máktermesztés. A benne dolgozókat sem érintette jól a termés éjszakai megdézsmálása.

– Megrázta az embereket, azon vagyunk, hogy ezt a kis csalórást túléljük, hiszen nyakunkon a betakarítás. Bár a mák nekünk nem jött

be, a föld sem az igazi hozzá. Viszont a paradicsom, a paprika, az valami csodálatos!

A gyógynövények sokak számára adnak megélhetést

Pálmajorban a három programmal 25, egyéb közmunkaprogramokkal további négy ember kapott munkát

kell csinálni. Ha megtanulják, megy minden, magától... Csak az állam nem engedje el a kezüket.

Ülésezett a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság

A Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság 2012. július 6-án tartotta ülését. Az ülés napirendje volt:

1. Jelentés a Kormány részére a Társadalmi Felzárkózási és Cigányügyi Tárcaközi Bizottság 2010 októbere – 2012 márciusa között végzett munkájáról.
2. Jelentés a Kormány részére a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiáról, valamint végrehajtásának a 2012-2014. évekre szóló kormányzati intézkedési tervéről szóló 1430/2011. (XII. 13.) Korm. határozatban foglalt feladatok 2012. évi végrehajtásáról.

(online.hu - 2012. július 26.)

1 8 8 2 0 0 3 0 9 4 9 9 5 6 9 1 6

Statistikai számjel vagy adószám

A SZERVEZET MEGNEVEZÉSE: OKTATÁSI ÉS TOVÁBBÉPZÉSI KÖZPONTALAPÍTVÁNY

A SZERVEZET CÍME: 5000 SZOLNOK ARANYKA UT. 3.

KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ TÁRSADALMI SZERVEZETEK, KÖZTESTÜLETEK
KÖZHASZNÚ BESZÁMOLÓJÁNAK MÉRLEGE

2011 ÉV

adatok E FT-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök (2.-5. sorok)	13 415		13 467
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK			
3.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	13 415		13 467
4.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK			
5.	IV. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKHELYESBÍTÉSE			
6.	B. Forgóeszközök (7.-10. sorok)	18 349		37 358
7.	I. KÉSZLETEK			
8.	II. KÖVETELÉSEK	7 906		21 246
9.	III. ÉRTÉKPAPÍROK			
10.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	10 443		16 112
11.	C. Aktív időbeli elhatárolások			
12.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1. + 6. + 11. sor)	31 764		50 825
13.	D. Saját tőke (14.-17. sorok)	26 837		47 360
14.	I. INDULÓ TŐKE	100		100
15.	II. TŐKEVÁLTOZÁS	14 773		26 737
16.	- ebből tárgyévi eredmény	11 964		20 523
17.	III. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	0		0
18.	E. Céltartalék	0		0
19.	F. Kötelezettségek (20.-21. sorok)	49 277		34 651
20.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	0		0
21.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	49 277		34 651
22.	G. Passzív időbeli elhatárolások			
23.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN (13. - 18. + 19. + 22. sor)	50 825		50 825

Keltetés: 2012-03-01

T. 1715/e. r.sz. - S - AB - K(2000)

Társadalmi szervezet, köztestület
vezetője

KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ TÁRSADALMI SZERVEZETEK, KÖZTESTÜLETEK KÖZHASZNÚ BESZÁMOLÓJÁNAK EREDMÉNYKIMUTATÁSA

2011 ÉV

adatok E Ft-ban

Sor-szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Összes közhasznú tevékenység bevétele (2.-8. sorok)	32459		69190
2.	1. Közhasznú célra, működésre kapott támogatás			
3.	a. alapítótól			
4.	b. államháztartás más alrendszerétől			
5.	2. Pályázati úton elnyert támogatás	19073		49708
6.	3. Közhasznú tevékenységből származó bevétel			
7.	4. Tagdíjból származó bevétel			
8.	5. Egyéb bevételek			
9.	B. Vállalkozási tevékenység bevétele (10.-11. sorok)	0		0
10.	6. Nem cél szerinti (vállalkozási) bevétele			
11.	7. Egyéb cél szerinti tevékenység bevétele			
12.	C. Összes bevétel (1.-9. sor)	32459		69190
13.	D. Közhasznú tevékenység költségei	20495		48667
14.	E. Vállalkozási tevékenység költségei (15.-16. sorok)			
15.	1. Nem cél szerinti (vállalkozási) tevékenység költségei			
16.	2. Egyéb cél szerinti tevékenység költségei	20495		48667
17.	F. Összes tevékenység költségei (13.-14. sorok)	20495		48667
18.	G. Adózás előtti eredmény	11964		20523
19.	H. Adófizetési kötelezettség	0		0
20.	I. Tárgyévi eredmény (18.-19. sor)	11964		20523

Tájékoztató adatok (E Ft-ban)

Megnevezés	Összeg	Megnevezés	Összeg
A. Személyi jellegű ráfordítások	16733	B. Anyagjellegű ráfordítások	29533
bérlésköltség	13530	C. Értékcsökkenési leírás	144
megbízási díjak		D. Egyéb költségek, ráfordítások	124
tiszteletdíjak		E. A szervezet által nyújtott támogatások	0
személyi jellegű egyéb költségek	3203	- ebből: pályázati úton nyújtott támogatások	0
személyi jellegű költségek közterhei	0		

Keltetés: 2012-03-01

T. 1715/e. r.sz. - w AB - (2000)

Társadalmi szervezet, köztestület vezetője

Bizalom és munka modellprogram

A napokban zárult a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élők komplex lakhatási és képzéssel egybekötött munkaerő-piaci modellprogram. A program az ország hat településének nyolc helyszínén zajlott. A nyolc település program által érintett lakói fél éven keresztül különböző képzéseken és közösségi programokon vehettek részt.

Fotó: (tkki)

Érdekközösség

A mélyszegénységben élő, hátrányos helyzetű családok felzárkózásának céljából dolgozott ki mintaprogramot a helyi önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak és vállalkozások együttműködésében a Türr István Képző és Kutató Intézet valósította meg. A program helyszínei: Ózd (Velence- és Hétes-telep), Tiszaroff, Szolnok (Motor és Törteli utca), Komló, Vajszló, Nyíregyháza (Huszár- és a Keleti lakótelep).

A hazai forrásból finanszírozott programok 410 millió forintos költségvetéssel valósultak meg. A projekt célja az volt, hogy az érintett településeken 2012. június 30-i programzárással minél szélesebb érdekközösség jöjjön létre, amely minél több érintettet von be a megvalósításba. A munka „settlement típusú szociális munkával” valósult meg, amely azt jelenti, hogy a telepekre érkező szakemberek beépültek a közösség életébe, a bizalmi viszony kialakítása után pedig együttműködve vonták be a résztvevőket a társadalmi integrációs program megvalósításába.

Közösségi házak – képzések – házfelújítás

A program modellként szolgál a leendő komplex telepprogram számára. A féléves megvalósítási időszakban a program által érintett településeken a helyiek 119 házat újítottak fel, 26 közösségi programokat biztosító létesítményt alakítottak ki, 600 fő vett részt képzéseken és 360 fő tanúsítványt szerzett.

Mint ahogyan azt **Dr. Köpeczi-Bócz Tamás**, a TKKI főigazgatója a szolnoki záró sajtótájékoztatón kiemelte: a hátrányos helyzetű, tartósan munkanélküli emberek végre esélyt kapnak, és öngondoskodást, illetve ehhez szükséges

készségeket szerezhetnek, ezáltal a felnövekvő generációk is a munkavégzés mintáját tanulják el szüleiktől. A telepeken élők mindennapjaiba szervesen bekapcsolódó TKKI dolgozók, szociális munkások és munkavezetők a bizalom kiépítésének köszönhetően voltak képesek ilyen sikeres munkát végezni. Ezáltal tudást és lehetőséget biztosítottak a telepeken élőknek az öngondoskodó, munkaalapú jövő megteremtéséhez – mondta a főigazgató.

A képzések és tréningek során a résztvevők szakmai segítséget kaptak önkormányzati bérlakásaik felújításához, lakókörnyezetük rendbetételéhez, illetve a család és a közösség mentálhigiénés fejlődéséhez – amelyet azonban jobbra ők végeztek el. A gyakorlat centrikus, elsősorban építőipari képzéseknek köszönhetően többek között falazási, hőszigetelési, festési és mázolósi munkák elvégzését tudják el látni, illetve a helyi adottságoknak megfelelően és fogyasztást szolgáló konyhakertművelést és kisállattartást is elsajátítják a fenntartható életmód elérése érdekében.

A szegregált településeken és településrészekben élők társadalmi felzárkózása érdekében a program során először felmérték, hogy az adott közösség tagjainak mire van szükségük, mi a legfontosabb segítség számukra. Ezt követően olyan komplex szemléletmódot alkalmaztak, amely egyes területeken korábbi jó példákat, kisebb léptékben már bevált gyakorlatokat ötvözött és a helyi igényeknek megfelelően valósított meg. Ezáltal azonban ezt a komplex szemléletmódot egységes koordinációval, egyértelmű és átlátható standardok alapján jóval szélesebb körben – egyszerre nyolc helyszínen – valósították meg, a programban jóval több ember vehetett részt. A Bizalom és Munka modellprogram egyik fontos innovatív eleme, hogy a telepeken élőket nem szakítják ki jelenlegi lakóhelyükről és költöztetik be őket a városokba, hanem képesítést és lehetőséget adnak számukra ahhoz, hogy megújítsák lakókörnyezetüket és a megszerzett tudásnak köszönhetően helyben helyezkedhessenek el.

Jász-Nagykun-Szolnok megye: fenntartható életmódot a helyi adottságoknak megfelelően

Ez év februárjában a szolnoki konzorciumi megállapodás aláírása a legszélesebb körű együttműködésben történt, amelyen jelen volt **Dr. Locsmándi Béla**, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárságának helyettes államtitkára. A dokumentum aláírói: **Farkas Flórián**, az Országos Roma Önkormányzat elnöke, **Dr. Köpeczi-Bócz Tamás** főigazgató, Türr István Képző- és Kutató Intézet; **Szalay Ferenc** polgármester, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata; **Kozák Ferenc** elnök, Szolnok Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat; **Mohácsi Andrea** igazgató, Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ; **Andrási Imre** ügyvezető igazgató, SZOLLAK Vagyongazdálkodási Korlátolt Felelősségű Társaság; **Csatári István** vezérigazgató, Szolnoki Városfejlesztő Zrt.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a felzárkózási program több elemből állt, melynek kiemelt része a lakhatás feltételeinek javítása. Szolnokon a program összesen 12 család lakásfelújításához járult hozzá jelentős mentori és szakmai segítséggel. A programot a helyi adottságoknak megfelelően a fenntartható életmódon és fogyasztást szolgáló konyhakertművelést és kisállattenyésztést népszerűsítő kezdeményezéssel is összekapcsolták.

A szolnoki Motor és Történelmi úton uralkodó körülmények a Bizalom és Munka program nyolc helyszíne közül is kiemelkedően rosszak voltak. Az érintettek bevonásával azonban huszonöt ember: tizenkét férfi és tizenhárom nő kapott rá lehetőséget, hogy jobbra tegye életét. A férfiak a vakolási, festési, falazási és meszelési munkálatok során családjaik szociális bérlakásait újították fel, a nyílászárók cseréjével együtt. Többen saját megtakarított pénzükből vettek apró tapétacsíkokat, hogy még élhetőbbé tegyék megszépült otthonaikat. A belső felújításon kívül az udvar sem maradt üresen. Az egykori szemetes területen bevetett kertek kezdtek sorakozni, amelyekben a konyha legalapvetőbb növényeit termesztették az itt élők. Ennek köszönhetően udvaruk is rendezetté vált, és nem kell ennivalóért a boltba menniük, hiszen pár lépésre otthonuktól, apró parcellákban sorakozik

a krumpli, a zöldborsó, a répa, a bab, valamint a főzés nélkül felhasználható paradicsom, paprika és uborka. Gondozásukban az egész család részt vesz, a takarítást és a vetést azonban a női tagok végezték, akik speciális képzésbe is bekapcsolódtak.

Az életviteli problémák kibeszélése után a háztartásvezetés legfontosabb kérdéseit vették át oktatóikkal, majd a „ruhajavítás és lakástextil varrás” képzésen szorgoskodtak, majd díszpárnákat is készítettek. Ezek az új ismeretek főként két dolog miatt fontosak. Egyrészt, hogy a családjáknak nem kell drága pénzért megvenniük gyermekeiknek a ruha-

Fotó: (tkk)

neműt, maguk is rájuk tudják szabni. Másrészt, hogy a lakás díszítése sem kerül többet pénzbe: az asztalterítő, az ágynemű és a függöny ezentúl a kézimunkát dicséri.

Tiszaroffon roma közösségi ház jött létre. A munkálatok során kilenc fő, programban érintett hozta rendbe a tetőszerkezetet, új szegélyekkel díszítette a térkövet, szociális helyiséget és vizesblokkot hozott létre, továbbá a falakat és az aljzatot is renoválta. A tiszaroffi kertekbe is vetőmagok kerültek. A könyvtár, valamint az általános és az erdei iskola kitakarítását is a résztvevők végezték, miközben a helyi családsegítő irodájában rendszeresen képzéseken vettek részt.

Nők: konferencia családról, munkáról, felzárkózásról

Családról, munkáról, felzárkózásról tartottak egész napos konferenciát Vácon. Az elsősorban nőknek szóló programot a Sződligetiek Baráti Köre Egyesület a Vác Egyházmegyével és a Dunamelléki Református Egyházkerülettel közösen szervezte meg.

Roma Sátor a Szigeten

azzal, hogy külön helyszínt dedikál a roma zenei stílusok bemutatásának, a swing manouche-tól az oláh, beás, erdélyi cigányzenéig, a fúvós bandáktól egészen a roma rapig. A **Roma Sátor**-nál egyéb művészeti projektek is bemutatásra kerülnek, kiállítás is kíséri a zenei programot. A Roma Sátor minden nap helyet ad a **Snétberger Zenei Tehetség Központ** diákjainak koncertjeinek.

Fergeteges Roma sátor zárás várható a mindig jókedvű **Parno Grasztól** és a **Fanfare Shavale**-től. Míg a paszabi csapat a szabolesi mikrokultúra cigányzenéjét, a **Fanfare Shavale** a román rész-fúvós cigányzenét reprezentálja.

Roma sátor a Szigeten a magyar **EtnoRommel**, a Romániából érkezett **Nadara**-val, az Ausztráliából jött **The Barons of Tang** együttesével.

A Sziget egyik büszkesége a 11 éves helyszín, mely már több mint egy évtizede a kelet-európai és a roma zenei kultúra sokszínűségét élte, a tradicionálistól a modern műfajokig.

A Sziget egyedülálló a zenei fesztiválok között

Balogh Kálmán és Farkas Rózsa cimbalom duó

Nem jártál még az Őrségben? Akkor itt az idő ellátogatni az ország egyik legszebb szegletébe. A mesébe illő vidéken koncertek, színi előadások, érdekes programok várják a

többnapos fesztiválra látogatókat. Sőt, ha még nem kóstoltál olyan helyi ételkülönlegességeket, mint a paprikás vargánya vagy a dödölle, most végre pótolhatod!

Helyszín: Óriszentpéter

Időpont: augusztus 11–20.

Bővebb infó:

<http://www.hetretorszag.hu/2012/index.html>

XVI. Pécs Baranyai Roma Nap

Helyszín: Rácz Aladár Községi Ház (Pécs, József u. 4.)

Időpont: 2012. augusztus 25. 17.00 óra

Megnyitja: **Nagy Csaba** Pécs M. J. Város alpolgármestere

Baranyai Cigány Képzőművészek Kiállítása

Köszöntőt mond:

Ádám Zoltán festőművész-tanár és **Dr. Kosztics István**,
az Egyesület elnöke

Kiállító művészek:

Fenyvesi József
Orsós Teréz
Ráczné Kalányos Gyöngyi
Ferkovics József
Kosztics László
Szilber Mária
Kalányos Gyula
Füzesi József
Jovánovics László
Bogdán János

17.30 óra **Hollai Kálmán** színművész önálló estje

18.00 óra **Khamoro Együttes** koncertje

A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hőért, mi is megívhatunk az el-lenséggel.

Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találko-zása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

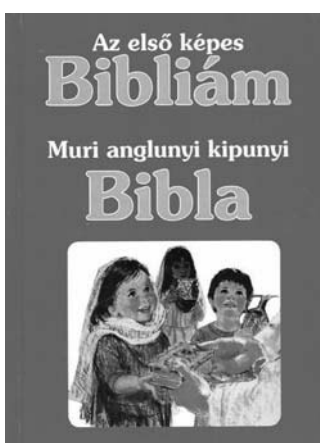
Az első képes Bibliám

Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól. (Példabeszédek 22,6)

Mindegyik gyerek büs-ke arra, ha saját Bibliája van. Az első képes Bibliám a 125 legkedveltebb bibliai törté-netet tartalmazza Kenneth N. Taylor egyszerű szavaival átfoglalva. A történeteket **Richard** és **Frances Hook** szép rajzai illusztrálják.

Most a gyerekek a saját Bibliájukat vihetik a templomba – és olvashatják otthon. Még az óvodáskorúak is szívesen nézegethetik az illusztrá-ciókat, az olvasni tanulók pedig könnyen olvassák majd a ritkán szedett nagy betűket magyar és cigány nyelveken.

A könyv szerzője: **Kenneth N. Taylor**

a Napház alapító igazgatója. A Reneszánsz Roma Műhely Alapítvány és ennek keretén belül működő Cigány Színházi társulás elnöke és rendezője.

A kiadás Dankó Pista halálának 100. évfordulójára ké-szült.

Szerző: **Csemer Géza**

Habiszti

A magyar olvasó először vesz kezébe olyan könyvet, amely egyszerre tartalmaz írásokat, lexikális adatokat és ételrecepteket – azaz történelmet, szokást, életstílust, s min-dezt a cigányokról –

egykori és mai cigány-emberekről. Ez a mű szerzője szántából, aki maga is cigány, arra lenne hivatva, hogy képet adjon mindarról, ami különben feledés-be merülne. Tehát egy-fajta összegzés cigány-ügyben.

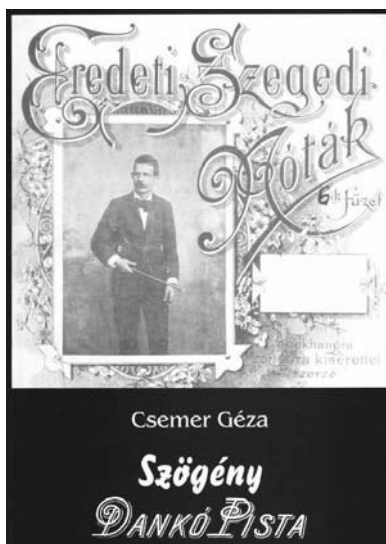
Köztudott, hogy ma milyen sanyarú körülmények között élnek a magyar cigá-nyok – és határainkon túl is! Kevésbé tudják, hogy a magyar cigány-ság már megvolt presztízsét lerombol-ták. Helyette nem ad-

tak semmit. A cigányzenéről azt állítják a korifeusok: nem kell!

De hiszen, ami nincs, arról könnyű leszoktatni bárkit. A múlt század végén hazánkban főként Románia területéről özönlő cigányoktól is elvették ősi mestersegüket. Földosz-táskor földet nem kaptak. Putri telepekre húzódtak és nagy-városokba jártak „fekete vonatokon” dolgozni, és családjuk-tól elválasztva munkásszállásokon élni-lumpen-elemekhez csapódva, italboltok füstjében emlékezni és felejtetni régi életüket.

Szögény Dankó Pista

1944. július 18-án született Szegeden. A szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán szerzett diplo-mát.

1967–1985 között az Operaház segédren-dezője, 1970-től az ORI és a Magyar mé-dia műsorait állítja színpadra, 1973-ban Hej, cigányok! címmel folklór összeállítást ké-szít, cigányklubokat vezet. 1994–97 között

A kormányzat egyenlő jogokat deklarált, de egy közrendőr egész cigánytelepet volt képes rettegésbe hozni igazságtalanul. Maradandó közös örökségünk csak az ének-zene és tánc maradt, a muzsikus családokban az átörökölt hangszer- és stílustudás, a másik, nagyobb cigányrétegben a minden rosszon felülemelkedni tudó dalos-táncos jókedv. Közben szegénység, deviancia, antihigiénia, betegség, pusztulás.

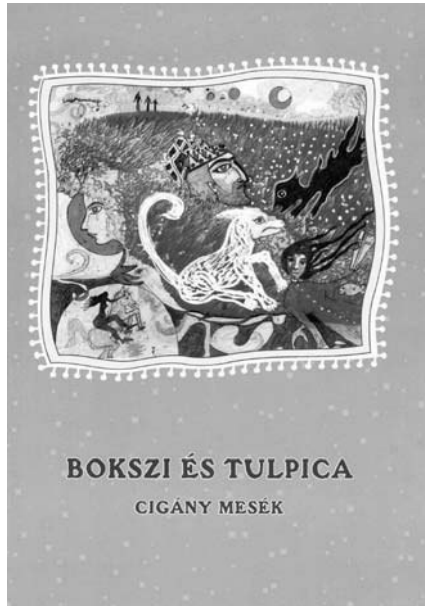
És mégis – ilyen országos viszonyok közt lát napvilágot e könyv? Igen – gondolom én –, mert meg kell mutatni – nosztalgia nélkül –, mit veszítettünk el. Nagyon sokat...

Valamikor így éltek az ún. úri cigányok és így étkeztek. Vagyok úgy, ahogy a környezetüktől látták és tanulták el – csak az ételükbe több zsírt és paprikát tettek, s ha tehették, többet főztek a kelletténél –, hogy a maradékból az éhezõ ősöknek is jusson... Nem vitás pazaroltak is, ha volt miből.

A HABISZTI című könyv kb. 32 oldalon több mint 400 receptet és közel 700 képet tartalmaz, valamint leírásokat, idézeteket, humoros okfejtéseket, stb. azoknak a cigányoknak, múlt- és jelenbélieknek életéről, akik a leírtak szerint éltek-élnek, ettek és esznek...

A kötet szerzője: **Csemer Géza**

Bokszi és Tulpica – cigány népmesék felnőtteknek

„...Hol volt, hol nem volt, túl az Óperenciás tengeren, de az Üveghegyen innen, élt egy daliás király. Ennek a királynak volt egy szép lánya. A király éppen most nősült másodszor, mert az első feleségét elvitte a kólika.

Szerencséjére másodjára olyan szép feleséget talált, hogy hét menyében nem volt párja. Boldog volt a király. Acsarkodtak, pletykáltak az iri-

gyei. Azt beszéltek, hogy a királyné boszorkány. Bűbájossággal, mindenféle füvekkel teszi szebbé magát, mint amilyen.

Hiszen szépítés nem is lett volna baj, hanem a lakodalmom után az is közszájon forgott, hogy a királynak három nap az élete. Addig kimulatja magát a menyecske, utána megmutatja az urának az utat a túlvilágra. Persze, hogy a királynak senki nem szólt, mert nem mert szólani. Ő meg a nagy boldogságában észre sem vette, hogy eltűnt a lánya Tulpicává átkozta a boszorkány. Éjszakánként fehér kutya képében a boszorkány végkimerülésig hajszolta Tulpicát.

Csoda ezek után, hogy végigaludta a nappalokat a királylány? Az első este, amikor Tulpicát üldözte a nagy fehér kutya, az útkereszteződésben összetalálkozott egy legény-nyel: Miklóssal, aki a kedvesétől ment haza. Elkapta a legényt a fehér kutya. Megszaggatta, megugrasztotta, beleharapott az inába. Hetekig kúrálta az orvos, de segíteni ne tudott rajta. Azt mondta, veszett kutya volt. Siratta a rokonság, a menyasszony. Hiába. Megsajnálta a család a király, örökös fejpénzt utalt ki részükre.

Második este is útnak indult a boszorkány fehér kutya képében. El ne felejtsem mondani, hogy az urát megitta macskagyökér teával, attól úgy aludt, mint a tej. A fehér kutya most zavarásztá Tulpicát. Tulpica menekült árkon, bokron, kerítésen át. Utána a fehér kutya. Egyszer amikor egy kerítést ugrott át a fehér kutya, pontosan egy lánynak a nyakába ugrott, aki késő este jött haza a beteg nagymamájától...”

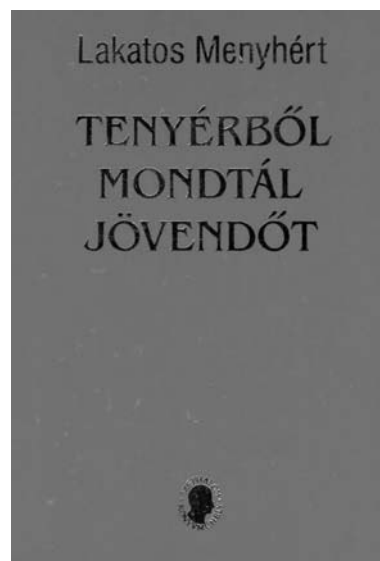
Sáfár Sándor és Wuscher Anna gyűjtése

Tenyérből mondtál jövendőt

...Selyemből jártál,
mondad,
rózsás szoknyád előtt
meghajlott fű,
kendőd hosszú rojtjain
száz férfiszem
csüngött,
öldösték egymást
ölelésedért.
Hogy fújta pántlikád
a szél,
míg árnyékok
aranytallérok verték,
magadon gyantaillatot
vittél.

Szerző:

Lakatos Menyhért

Kedves Olvasónk!

Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely maradandó élményt jelentett az Ön számára. Ha szeretné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét. Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen emlékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.

Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!

Szapu Magda:

Halotti szokások (4. rész)

A férfiak, nők (beleértve a rokonokat is) ruhája tarka, csak a halott lánya visel a fején kendőt. Néhány férfi hajtókáján (kabátján) gyász-szalag.

A szobában ülőket a házigazda kínálja. A kínálatot visszautasítani nem szabad.

Ahányszor a virrasztók ajkukhoz emelik italukat, minden alkalommal egy picit a földre öntenek a halott számára: „Isten bocsássa meg, legyen meg halottak előtt” – kísérszöveggel. A haragos is kiönti, engesztelve ki a halottat. Ha a házigazda feladat körét valamilyen oknál fogva nem tudja ellátni, meg kell bíznia maga helyett valakit.

Éjfélig a virrasztók csendesen beszélgetnek, esetleg „imádkozik mindenki magába, ami eszébe jut”, majd éjfél után a szobában tartózkodók énekelni kezdenek. Családtag vagy rokon, éneklésre nem bízathat senkit, ő maga nem énekelhet. Az éneklő – általában életkor szerinti sorrendben – a halott egy-egy kedves nótáját mondják el (magyar vagy cigány „hallgatót”), s a többiek, ha ismerik a dalt, együtt énekelnek vele. Éneklés közben inni, a szobát elhagyni tilos.

Az a virrasztó, aki még virradat előtt elmegy, odaszól a családtagoknak, hogy „ne keressék”. A távozók a háziak felkérésére másnap is – de általában három napig mindenképp – virrasztanak. Ha már az utolsó virrasztó is elmegy, a családtagok csak akkor pihenhetnek egy kicsit.

Az oláh cigányok virrasztáson mesét nem mondanak, e szokás a kaposszentjakabi beás cigányoknál dívik.

A halott mellé tett tárgyak

Egész Európa területén a mai napig ismert szokás a halott mellé különböző tárgyakat temetni. E szokás hiedelem-

háttere összefügg a halálon túli élet szükségleteivel.

Szimón az oláh cigányokat a halott vajda markába pénzt tettek, aprópénzt, hogy „ki tudja magát váltani a túlvilágon”. Zsebébe „minden család 50 vagy 100 koronát tett, hogy amilyen gazdag volt itt, olyan gazdag legyen ott is. A halott bal kezébe pálinkás üveget és a vajdabotot kapott, zsebébe pipát, dohányt, öngyújtót, fejéhez kalapot tettek.”

Kaposszentjakabon a halott zsebébe páratlan számú pénzt kellett tenni, a

sírba is marékszám szórtak aprópénzt. A halott fejére tilos volt kalapot tenni, mert valakit magával visz. Ital is került a koporsóba, de ennivalót csak a sírra visznek, ill. vittek ki. A halott szemfődelét fejtől lábig és a száj előtt kereszt alakban föl vágják, hogy „ne a hátán hordja a túlvilágon, szabadon a kezébe vigye”. Ital csak a koporsó mellékleteként szerepel, de mindkét csoportnál ismert sírhelynek alkoholos itallal locsolása is.

Temetés

A temetés szokásrendjét, hasonlóan a virrasztás menetéhez, a gyűjtő külső megfigyelőként kísérhette nyomon a kaposszentjakabi cigányoknál, Kovács Rupi Rudolf, a vajda temetésén 1983. szeptember 12-én.

A halottat a Kaposvár keleti részén

fekvő, Kaposszentjakabhoz közel eső temetőben ravatalozták fel. Míg a halottat a háztól vitték temetni, a halott siratása is otthon történt, ma a halottasházban búcsúztatják és siratják el a rokonok halottaikat.

A temetés napján, hétfő délután, egy-két órával a temetés előtt, a telepiek a temetőhöz közel eső vendéglőben gyülekeztek, külön csoportot alkotva a férfiak korcsoportok szerint. Négy csoport különült el a következő eloszlásban: 1. az idősek (50–60 évesek); 2. a középkorúak (kb. 40–50 évesek); 3. a fiatalabbak (30–40 évesek) és a 4. fiatalok (18 éves kortól). Kávét, italt fogyasztottak, az első kortyot itt is a földre öntötték. Beszélgettek. Rossz előjelnek tartották az esős időt. A halott legidősebb fivére és annak fia „felügyelték” az ott tartózkodókra. Később megérkeztek az asszonyok is, megbeszélték az indulás időpontját, majd ők kint várakoztak.

A család nőtagjai – a feleség, a halott lánya és nőtestvére – ez alatt otthon, lakásukon tartózkodtak. S legidősebb fiú a halottasházhoz szállította a halott ruháit, a második legidősebb fiú pedig a zenészekről gondoskodott.

Miután a családtagok is megérkeztek a vendéglőbe, a menet elindult a temetőbe, élén a halott feleségével, akit a legidősebb fia vezetett. Mögöttük a család nőtagjai ill. a rokonok – külön a nők és külön a férfiak. Az elkülönülésnek ez a módja a sír körül is érvényesül. A temetésre gyerek nem mehet.

A temetés menetét a halott testvérei szervezték meg és fizették, a gyerekek még a koszorúk kiválasztásába sem szólhattak bele.

A halottasház ravatalozójában mindenki elfoglalta a helyét, megérkezett a „cigánybenda” is.

A rokonok közben – a halottöltöztető hosszas rábeszélése után megnézték a halott vajdát a hullakamrában, meg

akartak győződni a holttest sértetlen-
ségéről!

A hullakamrában nagy sírásba, jaj-
veszékélésbe kezdek nők és férfiak
egyaránt: „Jaj, Rupí, Rupí! Ugye alszól!
Nézzétek, mintha aludna!” Amíg a leg-
idősebb fivér a halott arcát törölgette
zsebkendőjével, s a halottöltötzetet a
feleségtől kapott köteg papírpénzt be-
csúsztatta a halott zsebébe, addig nő-
vére egyetlen rántással le-
húzta a halott leplét. Így győ-
ződött meg arról, hogy a
halott teljes értékű ember-e, a
boncolást követően „nem hi-
ányzik-e róla valami”. (E
hiedelem a túlvilági képze-
tekkel kapcsolatos.)

Miután a családtagok is-
mét visszatértek a ravatalo-
zóba, már felravatalozták a
holttestet is. A zenekar ma-
gyar nótákat játszott, a zene
hallatára megkezdődött a
„közös siratás” – kiabálás,
jajveszékélés. Kis idő múlva
jobbról a férfiak menete indult a
koporsó felé, majd egyenként búcsút
vettek a halottól. Halkan, hosszasan
mondták – sajnos a gyűjtő számára
rögzíthetetlen – érthetetlen szövegüket.

A halott legidősebb fivére sokáig
időzött a ravatalnál és a koporsóba
pénzt, pálinkásüveget „csempészett”.
Mögötte a halott fiai álltak születési
sorrendben, a legkisebb fiú megcsókolt-
ta a halott lábát.

A halott lánya – mögötte az asszo-
nyok – a másik oldalról közelítette meg
a koporsót, nagyon siratta apját. A ze-
nekar szünet nélkül játszott.

A koporsó lezárása előtt a halott csa-
ládja még egyszer körülállta a holt-
testet, most már a fej felőli oldalon. A
felravatalozott halott kivitelét lánya
hangos sikoltozása, a rokonság jajve-
székélése kísérte. A siratás a katolikus
pap és a kántor érkezésével alábbha-
gyott, a zenekar is elcsöndesedett,
megkezdődött a hivatalos temetési
szertartás.

A családtagok, rokonok, az egyházi
szertartást csöndben, szinte közömbö-
sen hallgatták, minden megatartás
nélkül. A telepiek közül néhányan és a
jelenlévő magyarok imádkoztak.

A szertartás végeztével az egyház
képviselői, mögöttük a halottas kocs
majd a zenészek, nyomukban a férfiak
– a családtagok és a szűkebb rokonság,
a férfiak után a nők, ill. az idegenek
vonulnak a sírhelyhez, zeneszóval.

A sírhely – „előkelő helyen” – az út
mellett, a főkapuhoz közel eső részen
volt, tulajdonképpen a halott szüleinek
sírja az, vagyis rátemetkeztek.

A zeneszónak, a siratásnak az egy-
házi ceremónia kezdete vetett véget,
hogy majd folytatódjék a koporsó le-
engedésével.

Közben a halott lánya elájult. Miután
a szertartás befejeződött, az egyház

képviselői is elmentek, mindenki a tá-
vozó zenészeket kereste: „Most kéne
játszani!” – felkiáltásokkal. Amikor a
koszorúk, virágok is a sírra kerültek,
megindult a menet vissza az étterembe,
hogy megüljék a halott tiszteletére tar-
tott első tort. A temető kapujában a
második legidősebb fiú fogadta fele-
ségével a részvét-nyilvánításokat.

A halott siratása, a gyászoló család
fájdalma, ill. az érzelmek külső jelei-
nek megnyilvánulása az évek során el-
tompult, finomodott. Csak az adatköz-
lők elmondása alapján tudjuk rekonst-
ruálni a néhány évtizede még élő
érzelemkitörések „látványosabb” gesz-
tusait:

„Volt olyan, hogy lehúzta magáról a
ruhát, repegette a kendőt, a haját tépte.
A negyvenes években volt, hogy bele
is ugrott (a gödörbe). Jajgattak, akkor
fogták a nőt vagy a férfit és elvitték a
sírtól.” „Megtépik hajukat, arcukat kar-
molták, vagy megvágják a cofjukat és
beledobják a sírba. Mikor eltemették,
hintik rá a bort, ígyál, mulassál! Mu-
zsikával temetik, dalolnak, táncolnak,
de csak az idegenek, a rokonok nem.”
„Sírtak, a hajukat tépték, kikarmolták
magukat, kihaltak (elájultak).”

Az előző adatközlésben elhangzott
temetőbeni ének, tánc szokása már a
középkortól egyházilag tiltott szokás,
hasonlóan a „duhaj halott toroké” is.

A szimói vajda temetése 1983.
augusztus 15-én volt. Sajnos a temetés

utáni napokban érkeztem a helyszínre,
így a temetés menetét csak – az elmon-
dottakon túl – a kapott fényképek segít-
ségével és a falubeliek elbeszélése
alapján tudtam ellenőrizni.

„Az volt a kívánsága Andrásnak,
hogy ne érje föld! Az rossz! Csak a
kutyt dobják a földbe. Itt a mi kör-
zetünkben csak Szimón volt ilyen
(nagy) temetés. A sírja, az ki volt tég-
lázva, mind egy fal, beva-
kolták, aztán csempével ki-
csempézték. Alája szőnyeget
(tettek). Mint egy szoba! Pi-
ros szalaggal engedték le a
koporsót, a Tv-ben látta a
fiam, hogy a Brezsnyevet is
így temették. Piros szalaggal
van a koszorú is a kereszten.
Régen nem gyászoltak feke-
tében, ami vót, abban. Földet
nem dobtak a gederbe, azt
kár lett volna oda dobi, in-
kább filléreket, ha valaki
akart. Amilyen élete itt, ott is
olyan élete lesz neki. Pezs-
gővel locsolták azért, mert lakodalom-
ba volt divat, hogy öntötték a menyasz-
zonyokat, öntötték a fejére. Ezért a
vejem is csinálta. Két liter pezsgővel.
De nem csak a vajdának, csinálták ezt
régbben is.

„Azért engedték le piros szalaggal,
mert a kötél már nem fért volna bele.
Ki volt csempézve. Azt mondtuk, a
vajdát kötéllal mégsem engedhetjük
le!”

„40.000 koronát vettek ki a postáról
a temetésre, a sírt kibetonozták, feneke,
oldala kicsempézve. A koporsó alá sző-
nyeget tettek, a koporsó belsejét kör-
berakták üvegekkel. Pipa, dohány, szí-
varok a zsebibe meg mellé, szót neki a
cigányzene, de pap temette. Vótak két-
százan, hét autóval, meg sok falubeli.
A halottasháznál mikor fõravatalozták,
ott húzták a cigányok, inekútek, még a
felesége is. Tele vót a mikrofon meg a
hegedű vonója 500 koronákkal. Mikor
leengedték a sírba, a koporsóra pezsgőt
öntöttek. Több mind egy óra hosszáig
inekútek, szórták a pénzt, de földet
nem dobtak rá, hogy ne nyomja...”

Szapu Magda:

*Halotti szokások és hiedelmek
a kaposszentjakabi oláh cigányoknál
MTA Néprajzi Kutató Csoport, Bp. 1984.
25-57. p.*

Fotók forrása: mek.oszk.hu, tankonytar.hu

– folytatjuk –

Este, Éjfél és Hajnal

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer három testvér: Este, Éjfél és Hajnal. És volt egy király is, akinek három gyönyörű szép lányát ellopták a sárkányok. A király bánatában feketébe borította az egész országot, és kiíratta, hogy aki a gyászban a város szélén vadászat, vagy lövöldözik, felakasztják.

Hajnal éppen a király városa szélén cserkészett, meglátott egy gyönyörű szép madarat és rálőtt. A király katonái azonnal elfogták, bevitték a városba, a király elé állították, aki megmondta Hajnalnak, hogy amiért megszegte parancsát, felakasztják. Így szólt erre Hajnal:

– Jó, akasztasson fel király uram, de én tudom egyedül a világon, hol van fel séged három lánya. El is mennék a három lányért, és kiszabadítanám, csak csináltasson nekem egy ötvenmázsás buzogányt!

Persze, hogy megkegyelmezett neki a király, és azon nyomban teljesítette is a kéréseit.

Hajnal elment a kovácsokhoz, és megcsináltatta a buzogányt. Mikor elkészült, megfogta a buzogány végén levő kiskarikát, ujját beleakasztotta és úgy elhajította, hogy háromszázötven méter magasra repült a csillagok felé! Mikor lefelé jött, a markát odatartotta, s elkapta a levegőben. A buzogány nyele elgörbült.

– Gyenge ez a buzogány, felséges királyom! Ezzel ugyan nem sokra megyek – mutatta meg a hajlott buzogányt az ország urának.

– Kedves fiam! Több vas nincs az országomban, mert még a szegeket is kiszedtem a falakból – siránkozott a király.

– No, nem baj! Ne búsuljon, felséges királyom! Három napon belül ott lesz a három lánya. Hívom a testvéreimet, Estét és Éjfélt, azok is segíteni fognak.

– No, fiam! Ha ez valóban igaz, nektek adom a lányaimat és a fele királyságot.

Hajnal elindult haza a testvéreiért. Jöttek azok szívesen. Hogy jöttek volna, mikor királylány lehet a feleségük, és még fél országot is kapnak.

Útravalóul a király egy zsák puliszkalisztet adott nekik. A legények nem

voltak válogatósak, fölpackoltak, elköszöntek, és nekiindultak az útnak.

Ahogy mennek, mennek, egyszer csak rábukkannak egy nagy pocsolyára.

– Hajó! Csálé! Bimbó! – figyelnek fel a kiáltásokra. Ahogy jobban körül néznek, látják, hogy nyolc szekér beleragadt a pocsolyába. A kocsisok biztatják a szekerek elé fogott négy-négy ökröt, de azok sehogy nem tudnak megbirkózni a nagy teherrel.

Közelebb mennek a testvérek, és kérdezik a kocsisokat, hogy mi járatban vannak, hová igyekeznek?

– Ha kihúzom a kocsikat – szól Hajnal –, mennyi vasat adtok nekem?

– Ha úgy lesz, ahogy mondd, minden kocsiról annyi vasat szedhetsz le, amennyit csak elbírsz – felelték a kocsisok.

Hajnal erre minden szekeret szépe sorban kihúzott a pocsolyából, de olyan ügyesen, hogy a rudat megemelve a levegőben úszott a szekér is, és az eléje fogott négy-négy ökör is. A kocsisoknak még a szájuk is tátva maradt a csodálkozástól. Amikor meg Hajnal megfogott két ráfot, és megtekerte őket, mintha kötelek lennének, még szerte is szaladtak, féltek, hogy Hajnalnak valami bűvös ereje van.

Hajnal fogta a vasráfkötelet, bele rakta a többi vasráfot – mint az asszonyok szokták a madzagba tenni a lehullott gallyat –, s magával vitte. Cipelte, míg egy kovácsra nem talált. A testvérei közben felváltva vitték a puliszkalisztet.

Köszöntek illendően a kovácsnak:

– Ezt a buzogányt szeretnénk kifoltoztatni – kezdte Hajnal.

– Szerencsések, hogy hozzám jöttetek, mért én a kovácsok kovácsa vagyok – válaszolta az ember, azzal fogta a buzogányt, a vasráfokat, rájuk fűjt és már készen is lett.

Hajnal most is beleakasztotta ujját a buzogány karikájába, felhajította a magasba, a csillagok felé. El is szállt az ötszáz méterre. Amikor lefelé jött, hátát tartotta a buzogány útjába.

– Ez már igen! – mondta Hajnal. – Most már nem hajlik meg. Kovács bácsi, mit fizetek a munkájáért?

– Semmit fiam, ingyen dolgozom, mert én vagyok a kovácsok kovácsa. A

testvérei is megköszönték szépen a szívesességet, és indultak tovább.

Hét évig mentek, vándoroltak, még az Óperenciás tengeren is túl, de még hetedhét országon is túljutottak, amikor egy nagy sűrű erdőbe érkeztek.

– No, ideje lenne egy kicsit letelepednünk – szól Hajnal –, mert meg kell keresnünk Alsó-India bejáratát, ott járnak haza a sárkányok. Valahol itt kell lennie a közelben. Éjfél, te velem jössz! Este te maradj itt, és főzz egy kis puliszkát, mire visszajövünk!

Hajnal és Éjfél neki is indultak a keresésnek, Este meg hozzáfogott a puliszkafőzéséhez. Ahogy főzi, kavargatja a puliszkát, odalép hozzá egy törpe és megszólítja:

– Én a Hincsek Szakállú vagyok, te mit csinálsz itt?

– Én puliszkát főzök – felelte Este.

– Igyekezz! Főzd minél hamarabb, mert én is enni akarok belőle.

– Hogy gondold azt, nem jut abból neked, már hárman vagyunk hozzá.

– Lassabban hé! – förmedt rá Hincsek Szakállú. – A végén még a hasadról fogom megenni a puliszkát.

Azzal se szó, se beszéd, letéperte Estét. Ráöntötte hasára a puliszkát, és szép kényelmesen megette mind, majd mint aki jól végezte dolgát, eltűnt.

Estének az égéstől nagyon fáj a hasa, de arra gondolni sem mert, hogy testvéreit vacsora nélkül fogadja. Nekilátott hát újra a főzésnek.

Este felé meg is érkezett Hajnal és Éjfél, de nem találták meg a lejáratot. Este nem mert nekik beszélni a váratlan látogatóról, a hasfájását is letagadta, szégyellte volna, hogy a törpe túljárt az eszén. Nyers volt még a puliszka, de más nem volt, hát megették.

Másnap Éjfél maradt otthon, Hajnal Estével indult útnak. Éjféllel minden pontosan úgy történt, mint Estével. Még egészen meg sem főtt a puliszka, amikor megjelent Hincsek Szakállú. Most is kért a puliszkából, de nem kapott. Megfogta Éjfélt is, könnyűszerrel letéperte, hasára öntötte a puliszkát, és most is megette az egészet. Éjfél sem tehetett mást, nekilátott újra a főzésnek.

– Holnap én maradok itthon, hogy egyszer már egyetek jóízű ételt is –

mondta este Hajnal evés közben, amikor érezték, hogy nyers a puliszka.

Másnap Este és Éjfél indult el a lejáratot keresni. Magába mindegyik arra gondolt, hogy aznap is odamerészkedik-e a tűzhöz Hincsek Szakaállú.

Hogy oda-e? Hajaj! De nem olyan bátran, mint előző két nap, csak lassan somfordált Hajnal közelébe. Köszönni persze most is elfelejtetett, csak enni kért. Hajnal okosabb volt, mint testvérei, adott a puliszkából. A törpe olyan gyorsan, és olyan mohón evett, hogy észre sem vette, amikor Hajnal a közelben buzogányával egy fát megrepesztett, aztán hirtelen megragadta a törpe földig érő szakállát, és beleakasztotta a fa nyílásába.

– Azt gondoltad, hogy az én hasamról is megeszed a puliszkát, mint a testvéreim hasáról? – szölt Hajnal, aztán fogott egy nagy botot, és jól eldöngötte Hincsek Szakaállút.

Mikor hazaérkezett Este és Éjfél, Hajnal elsőnek azt kérdezte, hogy megtalálták-e Alsó-India bejáratát. De ők sem találták!

– Gyertek, egyetek! – hívta őket akkor Hajnal vacsorázni.

– No, milyen ez a puliszka? Ízlik?

– Nagyon jó – felelték azok csodálkozva.

– Azt elhiszem – nevetett Hajnal –, mert ez nem második főzésű puliszka ám.

Viszi testvéreit a fához, hogy megmutassa nekik Hincsek Szakaállút, de az már nem volt sehol. Megszökött, magával húzta még a fát is.

– A kár haszonnal jár – mondta Hajnal. – Siessünk, amíg a nyomok jól látszanak, mert el fognak vezetni Alsó-India lejáratahoz.

Nem kellett sokat menniük, megtalálták a bejáratot. De most ki lesz, aki lemegy a három lányért?

– Én lemehetek – szölt Este, de a hangja nem mutatta, hogy erős lenne benne a mehetnék.

– Én is lemehetek – szölt hasonlóan Éjfél is.

– Majd én lemegyek! – mondta elszántan Hajnal.

Alsó-India bejáratánál lógott egy lánc. Hajnal elbúcsúzott testvéreitől, hogy ha leér megrázza a láncot, abból tudhatják, hogy nincs baja, szerencsésen leért. Ha meg végzett a dolgával, és fel akar jönni, megzörgeti a láncot, akkor meg húzzák fel.

Azzal fogta magát, és leereszkedett. Le is jutott Alsó-Indiába.

Egyszer csak meglátott lent egy kovácsmestert. Kérdezi tőle a kovács:

– Hol jársz itt, ahol ember soha nem látni, csak sárkányokat, ördögöket, törpéket?

– A három királynányért jöttem, akik valahol itt vannak a sárkányok fogságában.

– A három lány valóban itt van, de mindegyiknek egy-egy sárkány az ura. Az egyiké a harmincnegycfejú, a másiké a negyvenegycfejú, a harmadiké a hatvanhatfejú sárkány. Mindegyiküknek borzalmas ereje van.

– Ne féltsen engem, kovács bácsi! Elég erősnek érzem magam, meg hát köt a szavam is, megígértem a királynak, hogy visszaviszem a lányait.

Hajnal elköszönt a kovástól, és elindult tovább.

Hamarosan megérkezett a harmincnegycfejú sárkány palotájához. A sárkány épp nem volt otthon, a lány pedig az udvaron dolgozgatott.

– Hol jársz itt, ahol még verebet sem lehet látni, nem hogy embert? – fogadta csodálkozva a királynány.

– Én bizony érted jöttem szépséges királynány, hogy kiszabadítsalak.

– Jobban tetted volna, derék vitéz, ha nem jössz – mondta szomorúan a királynány. – Tudd meg, hogy engem a harmincnegycfejú sárkány rabolt el. Ha meglát téged itt, azonnal megöl.

Mire ezt elmondta, éppen hazaérkezett a harmincnegycfejú sárkány.

– Idegen szagot érzek! Ki van itt? – ordította már messziről.

– Én vagyok itt – lépett elébe Hajnal.

Hajnal kirántotta kardját, de a sárkány is! Nekiestek egymásnak, amolyan istenesen. Egyikük sem ért rá nézni, hogy hová üt. Hajnal végül levágta sárkánynak mind a harmincnegyc fejét.

– Maradj itt, és várj rám, amíg visszajövök érte – szölt Hajnal a könnyekkel örülő királynányhoz –, mert ki kell szabadítanom még a másik két testvéredet is.

Hamarosan meg is érkezett a negyvenegycfejú sárkány birodalmába. Mérgesen fogadta Hajnalt a sárkány:

Azt hiszed, hogy én is csak olyan erős vagyok, mint az öcsém volt, akit megöltél?

– Nekiestek egymásnak. Hajnal legyőzte a negyvenegycfejú sárkányt is, levágta, mint a negyvenegyc fejét. A küzdelem után indult a harmadik leányért is. De a hatvanhatfejú sárkánnyal már nehezebb dolga volt. Iszonyatos lángokat tudott fűjni, de végül csak legyőzte azt is.

Összeszedte a királynányokat, és négyen indultak Alsó-India kijáratához. Hajnal megzörgette a láncot.

Először a királynányok kapaszkodtak a láncba, őket húzta fel Este és Éjfél. Amikor Hajnal következett volna, szerzett egy nagy kosarat, köveket rakott bele, s maga helyett azt akasztotta a láncra. Félig sem ért fel a kosár, mikor zuhanni kezdett visszafelé. Mindjárt tudta, hogy Este és Éjfél elvágta a láncot, hogy ő ne juthasson fel.

– Hát, most már nem tudok felmenni – sóhajtott elkeseredve Hajnal. Gondolta, visszamegy ahhoz a jószívű kovácshoz, akivel találkozott, hátha az segíthet rajta.

Ahogy ment, jött vele szemben egy rettenetesen csúnya vénasszony. Ő volt az ördögök anyja, a vasorrú bába. Ahogy egymás mellé értek, a boszorkány se szó, se beszéd, elkapta Hajnalt, és lenyelte. Csak azután gondolkodott, hogy kár azért a fiatal vitézért, hiszen lehetne az ő ura is, akkor nem kellene továbbra is egyedül élnie. Gyorsan ki is hánytá Hajnalt.

– Meghagyom az életedet, ha elveszel feleségül – mondta Hajnálnak, az meg mit tehetett volna, beleegyezett.

– Miért vagy te olyan szép? – kérdezte később a vasorrú bába reménykedve, hogy a fiú elárulja szépsége titkát, s akkor végre ő is megszépül.

– Ha csak az kell, megszépíttelek én! – mondta fontoskodva Hajnal.

– Nem olyan nehéz dolog az. Van nekem egy ismerősöm. Ő belőled nálamnál is szebb embert varázsol.

Avval fogta a banyát, és magával vitte az alsó-indiai kovácshoz.

– Látnod azt az aranypénzt? – mutatott rá Hajnal a fűjtatóban levő parázusra.

– Látom – felelte az ördögök anyja.

– Most tátsd a szádat akkorára, amekkorára csak bírod, hogy beleférjen a pénz, mert abban van a szépség titka.

Ha hiszitek, ha nem, egy méteres szája volt a vén banyának. Hajnal megkérte a kovácsmestert, hogy öntse a parazsat a néne szájába. A kovács meg is tette, az ördögök anyja meg abban a pillanatban elterült, kimúlt.

Hajnal megköszönte a kovács szíveskedését, majd elpanaszolta, hogyan járt a testvéreivel. A kovács hálálkodott neki, hogy megszabadította Alsó-Indiát a három sárkánytól, meg a vasorrú babától, majd a következő tanácsot adta:

– A műhelytől nem messze van egy hatalmas fa. Ennek a tetején fészkel egy griffmadár. Az hét esztendőnként fiadzik,

szerencséd van, éppen most telt le a hét év. Nemsokára esni fog az eső. Siess, mássz fel a fa tetejére, takargasd be a fiókákat. Ha az anyamadár meglátja, hogy jót tettél a fiaival, hálából felvisz Felső-Indiába. Más nem is képes erre.

Hajnal megköszönte a kovács tanácsait, és azonnal fel is mászott a griff fészkébe. Éppen elállt az eső, amikor hazajött a madárkák anyja. Amikor meglátta Hajnalt a fiókái közelében, haragra gerjedt, és azonnal felfalta a fiút. A kismadarak azonban elmesélték anyjuknak, hogy Hajnal nem bántani akarta őket, hanem az életüket mentette meg az esőben. A griff erre kihányta a legényt, és így szólt:

– Megmentetted a fiaimat, mondd, mit kívánsz tőlem, te derék ember?

– Vigyél el Felső-Indiába! – kérte Hajnal.

– Szívesen elviszlek, de útravaló nélkül nem bírom erővel, ezért azt kérem tőled, hogy csináltass két gályát. Egyik az egyik szárnyamon lesz, másik a másikon. Egyik gályában legyen negyven bivaly húsa, a másikban negyvenegy hordó víz.

Hajnal ismét csak a kovács segítségével tudta teljesíteni a griffmadár kívánságát. Mikor mindennel elkészültek, ráült a griffmadár hátára, és elindultak Felső-India felé.

Útközben végig hol húst, hol vizet kért a madár. Már majdnem felértek Felső-Indiába, amikor elfogyott a hús. A madárnak az utolsó elrugaskodáshoz erőre volt szüksége, ezért hátrafordult. Hajnal mit tehetett mást, levágott a combjából egy darabot, és azt dobta bele

a griffmadár szájába. Mikor felértek, megszólalt a griffmadár:

– Mondd meg nekem, hogy utoljára milyen húst tettél a számba, mert az jobb volt, mint az előző falatok.

– Saját combomból vágtam le egy darabot – felelte Hajnal.

– Hát, ha tudtam volna, hogy ilyen jó édes húsdod van, téged ettelek volna meg. De megmentetted a fiaimat, visszaadom a húsdod.

Erre kihányta a combdarabot. Hajnal visszaillesztette a helyére, és csodák csodája, az magától odaragadt.

A griff visszaindult Alsó-Indiába. Hajnal pedig ment a király városába. Megtudta, hogy testvérei nemcsak galádul becsapták, de a legkisebb, legszebb királylányt – akit Hajnal megszeretett – kizavarták a palotából, és libákat kellett őriznie. Mondták az emberek, hogy királykisasszonynak mindig könnyes a szeme.

Hajnal ment a király elejibe:

– Megismer-e, felséges királyom? Én vagyok Hajnal. Emlékszik, azt ígérttem, hogy megmentem feléged leányait, s ehhez a nagy munkához elhívtam két testvéreimet is.

– Emlékszem fiam!

– Én álltam a szavamat. Megmentettem a királylányokat.

– Kedves Hajnal! Este és Éjfél azzal jött meg a lányaimmal, hogy ők szabadították ki a lányokat a sárkányok fogságából. Én meg, ahogy ígérttem, nekik adtam feleségül a két nagyobb lányomat, és adtam a fele királyságomat.

– Hát a harmadik királykisasszony hol van? – kérdezte Hajnal.

Hívatta legkisebb lányt, aki ahogy meglátta hajnalt, a nyakába ugrott, megölelte, megcsókolta az apja előtt.

A király csodálkozott, hogy honnan ismerik egymást a fiatalok.

– Miért nem mondtad el atyádnak az igazat? Miért hagytad, hogy libapásztorra tegyenek testvéreim?

– Este és Éjfél megesketett, hogy hallgatni fogok, különben vége az életemnek.

A király rögtön összehívatta az országvéneit, bölcseit, hogy ítéletet mondjanak a két rossz testvér felett. A bölcsek tanácsa akasztófára ítélte Estét és Éjfélt, de hajnal azt kérte a királytól, ne akassza fel a testvéreit, csak számúzzék őket az országból.

Ezután lakodalmat csaptak, Hajnal hétszer egymás után esküdött meg a legkisebb királylánnyal, és még ma is élnek, ha meg nem haltak.

Gyűjtötte: Sáfár Sándor

A szárazon járó csónak

Egyszer volt egy király. Ez a király kihirdette, annak adja a lányát férjhez, aki olyan csónakot tud csinálni, amelyik a szárazon jár. Hát tudja a jó Isten, hogy hány ilyen királyfi próbálkozott, mert a tudományuk meg az iskolájuk után, ugye, elmentek próbálkozni ilyen csónakot csinálni, hogy szárazon menjen. Tudja az Isten, hogy hány ilyen megkísérelt, hogy

megcsinálja ezt a ladikot. De nem sikerült. Hát volt egy szegény bácsika, annak volt egy fia, amolyan szegény gyerek vót. Olyan hívőfele volt, Istenben bízott mindenben.

– Hát Isten segítségével apám, én is elmegyek – azt mondja – én megcsinálom ezt a csónakot. Ha a jó Isten megengedi, én meg fogom csinálni, sikerülnie kell.

– Hát jól van fiam, menj el!

El is megy, mint régen akármelyik mester, vándorolni. Útközben megéhezett, leült enni. Elővette a kis elemózsiáját, falatozott. Egy pici kis egér odament. Ott cincogott körülötte. Útközben a többiek is leültek ott falatozni. Elég az hozzá, hogy ezek a többiek, mind elzavarták a kisegeret, nem adtak neki enni. Amíg ez az Istenfélő fiatalember megsajnálta

azt a kiséget. Hát ő hazulról szegény ilyen száraz kenyér-gyürkét vitt, meg valamilyen kis, nem tudom milyen kis szalonna bürkéket vitt magával, azt rágicsálta ottan. Odajön a kiséget, kerülgette.

– Ó, drága kis egerecském! – azt mondja. – A pici kis fogaiddal, hogy fogod te elrágni ezt a száraz kenyeret? Dehogynem áztatom meg néked ezt a kenyeret, úgy eszed meg.

embernek, már aki betartja. Mára már ritka ember, aki betartja. Az öreg, mikor megebédelt, elmegy onnan. Szépen köszön neki, hogy hát jól van.

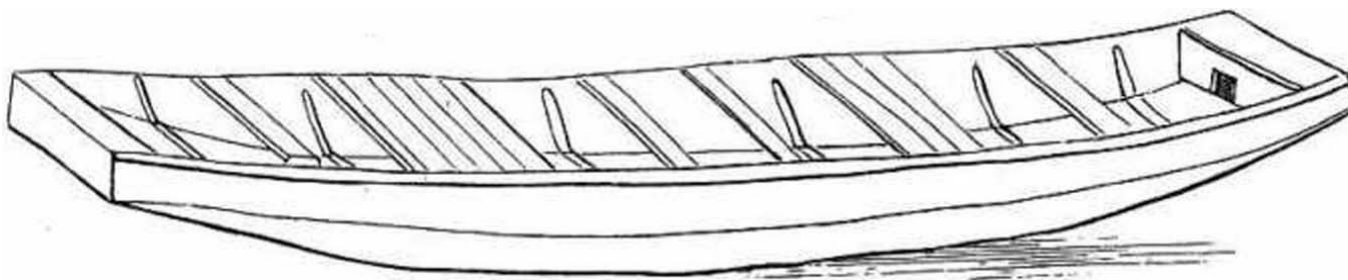
– Na, fiam, te csak csináld akkor ezt a csónakot! Majd én egy idő múlva jövök erre vissza. – Az öreg bácsi így mondta.

Amikorra jön vissza, kész a ladik. Már éppen mozgóban van. Azt mondja:

– Hát, itt vagyunk, ahányan vagyunk.

Jó! Hát ugye amennyi készítmény volt ott a lagzira, amennyi ennivaló, ezt mind meg kell enni nekik. Ezeknek a vendégeknek.

– Gyerünk be a szobába! Amennyiben nem fogy el a kaja, kivégzésre kerül a sor arra az emberre, aki megcsinálta a ladikot. Azt mondja az éhes ember:

Megkínálta az egeret. Akkor megszólal az egér!

– Hát, szöröncsés utat kívánok a munkához! Szöröncsés munkát kívánok! – azt mondja.

Megy tovább ez a fiatalember, ráakadt egy pudvás fára. Nekiáll, hogy ő abból farag csónakot. Ahogy farag, körülbelül a déli órákban, arra megy egy koldus bácsi. A királyfiaktól kezdve mindenféle mester volt ott, hogy csináljanak olyan csónakot, amely a szárazon tud menni. Akinek sikerül azé a lány. Hát ez az öreg bácsika mindegyikhez sorba odamegy. Kérdezi tőle:

– Mire tetszik várni? Menjen innen tovább! Mit bámészkodik?

– Szeretném tudni, mit csinálnak?

Egyik azt mondja ezt, a másik azt mondja amazt, de igazat nem mond egyik sem. Odaér ehhez:

– Mit csinálsz fiam?

– Jaj, édesapám – azt mondja. – Van nekem egy kis kenyérem, adok én magának is belőle. – Ennek a koldusnak.

– Hát jó lesz, édes fiam!

De ez a koldus a jó Isten volt.

– Különben, majd én is harapok egy kicsi – azt mondja drága jó papám –, mert most már dél lesz.

Odamegy a tarisznyájához. Hát van benne finom sütemény, szalonna, sonkadarab, egy üveg bor.

– Istenem! Hiszen én ilyent nem raktam az én zsákomba. Hát ki rakhatta bele a zsákomba?

Leült szépen, kínálja az öreg bácsit, hogy egyen. Úgy tette magát az Isten, hogy ő is eszik vele. Amikor evett, szépen imádkozott. Amint szokás katolikus

– Fiam, most akivel találkozik útközben, de mindenkit vegyél föl, mert arra szükségem lesz!

– Jól van. ha maga mondja bácsikám, úgy lesz. – Szót fogadott neki.

– Hát Isten nevében, én avval a szándékkal nem vagyok, azt mondja – hogy ne vegyek föl, bár akárkit. Csak a jó Isten engem segítjen, hogy elnyerhessem a királykisasszonyt.

Na, de mivel szegény, a király azon volt, hogy hát ötet kivégezze. Nem adja neki a lányát, mert szégyellte, hogy hát szegény embernek adja oda a lányát és nem királyfi nyerte meg a lányát. Hát útközben találkozik, egy emberrel, aki ordít, hogy éhes. A szájába folyik az ennivaló, és mégis ordít, hogy éhes. Fölvette. A másik azon sírt, hogy inna. A patak folyik a szájába. Víz, de csak szomjas, nem elég neki amit ihat. Azt is fölvette. Megy tovább, találkozik a harmadikkal.

– Jaj, de fázok, jaj, de fázok!

Ordít és fázik. Fölvette azt is. Megint megy tovább, a negyedik azért ordít, hogy melege van, nagyon melege van. Azt is fölvette. Jön a másik is. Az meg azt mondogatja:

– Dobtam, de még sem dobtam eleget!

Azt is fölvette.

– Láttam, még sem láttam eddig eleget!

Azt is fölvette. Így szépen összevannak. Össze-vissza tizenketten vannak vele együtt a csónakban. Odaállnak a király palotája elé. Hát a lány mikor látta, mindjárt megtetszett neki ez a csónak. No, de hát mégis a király azt mondja:

– Hányan vannak?

– Lakjanak jól – azt mondja – a többi majd én megesszem, amivel több lesz!

Több lett. Hát aztán, ha még hatszor annyi lett volna, akkor is éhes maradt volna. Na, most, amikor az ennivaló megvolt, nem tudom hány hordó bor, hány hektó bot volt ott, azt meg kell inni. Ez a szomjas azt mondja neki:

– Amennyit akartok, igyatok, a többi megiszom én!

Megitta, nem is volt neki elég az innivaló.

Azt gondolta a király, hogy elégeti azt, amelyik csinálta a ladikot.

– Most – azt mondja – aki fázik, menjen be a kemencébe!

Hogy elégeti.

– Hát, jól van – azt mondja – csak fűtsetek amennyire kívánjátok!

Bement ez a fázós ember. Azt hitte, hogy megfagy a kemencében, nemhogy elégett volna.

Na, most eközben, míg ezekkel szórakozik, a lányt a király olajra lépteti, szökteti. De az, aki nem lát eleget, észrevette, hogy a lány pucol.

– No, most, akinek dobni kell, dobjon utána! Hát az dobott is utána, elérte egyből.

– Akinek szaladnia kell, szaladjon éltre!

Vissza lett hozva a lány. Így aztán a legnagyobb szegényére, kénytelen volt a király a szegény fiúnak adni a lányát, mert az szenvedett meg érte.

Nem hosszabb ez a mese.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai lemorzsolódását csökkentő intézkedések támogatása – Tanoda típusú programok támogatása c.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁHOZ

Kódszám: TÁMOP-3.3.9.A-12/2

Alapvető cél és háttér információ

Az Új Széchenyi Terv középpontjában a foglalkoztatás dinamikus bővítése áll: az a törekvés vezérli a gazdaság- és társadalomfejlesztő programot, hogy tíz év alatt egymillió új és adózó munkahely jöjjön létre Magyarországon.

A foglalkoztatási problémák valódi és tartós megoldásához a vállalkozásokon keresztül vezet az út, tőlük várható a munkahelyteremtés. Az állami fejlesztés- és támogatáspolitikával járul hozzá a munkahelyek létrejöttéhez, hogy világosan látható és a gazdasági élet szereplői által is támogatott, az állam és a gazdasági szereplők által együttesen kialakított súlypontokat határozza meg a gazdaságfejlesztésben. Az Új Széchenyi Terv meghatározza azokat a kitorzsi pontokat, amelyekről a gazdaság egészének dinamizálása várható.

A gazdaság versenyképességének alapvető feltétele, hogy a vállalkozásoknál versenyképes, a gazdaság igényeinek megfelelő képzettséggel, munkavállalási képességekkel rendelkező munkaerő álljon rendelkezésre. Fontos, hogy az egyének felismerjék a tudás és a készségek folyamatos fejlesztésének jelentőségét saját életminőségük és munkaerő-piaci lehetőségeik javítása szempontjából és az oktatási és képzési intézményrendszer biztosítsa keretfeltételeit.

Az iskolarendszerű oktatás a különböző hátrányokkal és tanulási problémákkal küzdők számára nem kínál megfelelő lehetőségeket, mely gyakran lemorzsolódásukhoz vezet. Megszerzett képzettség hiányában munkaerő-piaci esélyeik csökkennek. Jelen konstrukció célja ezen jelenség megelőzése, így a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, köztük a roma gyermekek felzárkózási esélyeinek növelése, az oktatási esélykülönbségek és az iskolai lemorzsolódás csökkentése. Ennek érdekében a konstrukció a tanulást támogató, az egyéni tanulási igényekre reagáló tanulásszervezési eljárások alkalmazását, valamint az alternatív, nem formális, informális tanulási formák, megoldások elterjesztését és azok formális oktatáshoz kapcsolását segíti elő, amelyek korábban nem, vagy csak elszórtan voltak jelen. Ezen tanulási formák hozzájárulnak a halmozottan hátrányos helyzetű és roma tanulók továbbtanulási útjainak megerősítéséhez, növelik esélyeiket a versenyképes szakképesítés megszerzéséhez és felsőoktatási intézménybe való bekerüléshez, illetve a munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedéshez.

Jelen konstrukció keretében a tanodai programok fejlesztése, bővítése és megvalósítása támogatható. A tanodai környezet által biztosított nyitott, kirekesztésektől mentes,

befogadó légkör, valamint a tanórán kívüli foglalkozásokon való részvétel elősegíti a személyiség szabad kibontakozását és a készségfejlesztést, ezáltal növelve a formális iskolai keretekbe történő integrálódás esélyét. A tanodák a résztvevő tanulók személyes helyzetére szabott nevelést, személyiségük fejlesztését biztosítják, ahol lehetőség van a képességeik és érdeklődésük alapján szervezett tehetségkibontakoztatásra. Az iskolai lemorzsolódás mérséklésében fontos szerepet játszó tanoda hálózat közoktatási intézményrendszerrel való együttműködése, kapcsolatai megerősítése elengedhetetlen.

Cél, hogy a tanodai szolgáltatások elérhetősége az országban a lehető legszélesebb körben biztosított legyen.

Részcélok

A kiírás közvetlen célja, hogy a bevonat célcsoport tagjai mind nagyobb számban fejezzék be az általános iskolát, érettségít adó középiskolában tanuljanak tovább, lehetőleg olyan eredménnyel, hogy a felsőfokú oktatásba is bekapcsolódhassanak.

Ehhez kapcsolódóan részcélok:

- a bevonat tanulók iskolai eredményei javuljanak, képességeik, készségeik fejlődjenek,
- növekedjen a programba résztvevő érettségít szerző végzős (8. évfolyam) tanulók, valamint a minőségi szakképzésben továbbtanulók száma.

PÁLYÁZÓK KÖRE

Jogi forma

Jelen pályázati kiírás keretében az alábbi szervezetek pályázhatnak:

- Egyéb egyesület (KSH 529);
- Egyház, egyházi intézmény
 - 551 – Egyház,
 - 552 – Egyházi intézmény,
 - 555 – Nyilvántartásba vett belső egyházi jogi személy,
 - 59 – Egyéb egyházi szervezet
- Alapítvány (KSH 561 Közalapítvány, KSH 569 Egyéb alapítvány);
- Egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet (KSH 599)

Jelen pályázati kiírás keretében konzorciumok nem pályázhatnak és egy pályázó egy megvalósítási helyszínre egy pályázatot nyújthat be. Amennyiben egy szervezet több

helyszínen kíván projektet megvalósítani, akkor az egyes helyszínekre külön pályázatot szükséges benyújtani.

A projekt megvalósításába együttműködő partnerek bevonhatóak. Az együttműködő partnerek támogatásban nem részesülnek, a Támogatási Szerződést nem írják alá.

A PÁLYÁZAT TARTALMA

A tanoda programok célcsoportjába azok a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Törvény 121. §. 14. pontja szerinti hátrányos, valamint halmozottan hátrányos helyzetű és/vagy gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, valamint a menekülteket befogadó állomásokon, illetve kísérő nélküli kiskorúak otthonában élő migráns gyermekek és fiatalok tartoznak, akik általános iskola felső tagozatos vagy középiskola, szakiskola tanulói (bemeneti státusz). A gyerekek törvényi státuszának esetleges változásai – melyek a program megvalósítása alatt következtek be – nem befolyásolják a programban való részvétel lehetőségét.

A programba történő toborzás során figyelemmel kell lenni arra, hogy a programba bevont személyek legalább 30%-a roma származású legyen. (Önkéntes nyilatkozat – jelen útmutató 15. melléklete). Ez alól kivételt képeznek azon Tanoda programok, amelyekben a célcsoport a menekülteket befogadó állomásokon, illetve kísérő nélküli kiskorúak otthonában élő migráns gyermekek és fiatalok.

A tanoda elsődleges célcsoportja a fenti státusszal bíró 5.–12. osztályos tanulók, akiknek aránya a projekten belül meghaladja az 50%-ot. A projekt megvalósítása során a programba bevonhatók az általános iskola alsó tagozatos

tanulói. Ez alól szintén kivételt képeznek azon Tanoda programok, amelyekben a célcsoport a menekülteket befogadó állomásokon, illetve kísérő nélküli kiskorúak otthonában élő migráns gyermekek és fiatalok.

A projekt megvalósításába bevonható hátrányos helyzetű tanulók arányának legalább 70%-nak kell lennie, amelynek legalább 70%-a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló (azaz a teljes létszám legalább 49%-a halmozottan hátrányos helyzetű a „bemeneti státusz” szerint.). Ez az előírás nem vonatkozik azon programokra, melyek esetében a migráns tanulók aránya meghaladja a 30%-ot.

A tanoda programokban minimum 20, legfeljebb 60 célcsoportbeli tanulóra szükséges egyéni fejlesztési tervet készíteni.

Minimális elvárás, hogy az egyéni fejlesztési tervvel rendelkezők 70%-nál mérhető legyen a javulás a meghatározott területek legalább 50%-ában, de legalább két területen az alábbiak közül: matematika-logika, szövegértés, idegen nyelv, IKT, szociális kompetencia. Az előrehaladást a mérésekkel, illetve azok kiértékelésével szükséges alátámasztani.

A pályázatok benyújtásának módja, helye és határideje

A pályázatok benyújtása 2012. október 08-tól
2012. november 30-ig lehetséges.

A pályázatok benyújtása és elbírálása
egy szakaszban történik.

A pályázati kiírással kapcsolatos további dokumentumok
az www.nfu.hu honlapról tölthetők le.

Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása A szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben c. könnyített elbírálású PÁLYÁZATI FELHÍVÁSÁHOZ

Kódszám: TÁMOP-5.3.1-B-2-12/2

Jelen **konstrukció alapvető célja** a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli roma emberek, elsősorban roma nők társadalmi befogadásának és foglalkoztatásának javítása, a szociális és gyermekjóléti ellátórendszer intézményeiben történő foglalkoztatásuk támogatásával. Jelen pályázati felhívás szorosan kapcsolódik a TÁMOP-5.3.1-B-1 *Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben* című kiemelt projekthez, melynek keretében a bevont személyeknek a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben betölthető munkakörök ellátására való felkészítése és képzése történik meg. Jelen konstrukció elsősorban a kiemelt projekt keretében a képzést sikeresen elvégzők foglalkoztatásának – ezen intézményekben történő – támogatására irányul.

A konstrukció a roma önazonosságukat vállaló személyek foglalkoztatásán keresztül a szociális és gyermekjóléti szolgáltatások fejlesztéséhez is hozzájárul. Egyrészt elősegíti a „befogadó közszolgáltatási intézmények” kialakítását a szociális és gyermekjóléti/gyermekvédelmi alap- és szakellátások területén, másrészt hozzájárul a roma közösségek és a szociális intézmények közötti kapcsolat megerősítéséhez, illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférés javításához a szolgáltatásokkal nem vagy nem megfelelően elért területeken. Emellett a roma emberek foglalkoztatása csökkentheti a romákkal szemben érzett előítéleteket is.

Hosszú távon fontos cél, hogy a jelen konstrukció hozzájáruljon a bevont személyek munkaerőpiacon való tartós elhelyezkedéséhez.

A leginkább rászoruló, képzetlen, tartós munkanélküli, szegregált körülmények között élő személyek, köztük a romák sok esetben nem jutnak hozzá a szociális és gyermekjóléti alap- és szakellátásokhoz, illetve nem rendelkeznek kellő információval azok elérhetőségéről és lehetőségeiről. Emellett a szociális és a gyermekjóléti/gyermekevédelmi alap- és szakellátásokat végző intézményeknek sok helyen nincs megfelelő kapacitásuk, szakembergárdájuk, hogy behozzák az ellátórendszerbe azokat az – elsősorban roma – ellátásból kimaradó családokat.

Ennek megfelelően jelen kiírás közvetett célcsoportját képezik azon hátrányos helyzetű személyek, akiket a szociális és gyermekjóléti, valamint gyermekvédelmi szolgáltatások eddig nem, vagy nem megfelelően értek el.

Jelen konstrukció szervesen illeszkedik a 2011. május 20-án, az Országos Roma Önkormányzat és a Kormány között létrejött keret-megállapodáshoz, illetve a keretmegállapodáshoz kapcsolódó *Az egyes társadalmi felzárkózást célzó rövid távú intézkedésekről* szóló 1136/2011. (V. 2.) Kormányhatározathoz. Jelen konstrukció szervesen illeszkedik továbbá a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiához (2011–2020).

Részcélok

Jelen konstrukció rész céljai az alábbiak:

- a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben hasznosítható szakmával bíró, képzettséget elsősorban a TÁMOP-5.3.1-B-1 *Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben* című kiemelt projekt keretében szerzett hátrányos helyzetű személyek által betöltött **munkakörök számának növekedése**,
- a kapacitásbővítés/szolgáltatásfejlesztés eredményeképpen **elért lakosság számának növekedése**.

Pályázók köre

Jelen pályázati kiírás keretében **szociális és gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények 3**, illetve **fenntartói** pályázhatnak, az intézmény alapításának dátumától függetlenül.

Intézmény kizárólag abban az esetben pályázhat, amennyiben önállóan működő és gazdálkodó szervezet. Ebben az esetben is szükséges a fenntartó hozzájárulása a pályázat benyújtásához (pályázati útmutató 16. sz. melléklete).

Egy intézményfenntartó – a fejlesztendő alap- és szakellátó intézményeinek számának megfelelően – több pályázatot is benyújthat, azonban egy pályázatban az intézményfenntartó kizárólag egy intézményre nyújthat be pályázatot. Egy intézmény vonatkozásában egy pályázat nyújtható be.

Jogi forma

Jelen pályázati kiírás keretében az alábbi szervezetek pályázhatnak (KSH besorolással, a statisztikai számjel elemeiről és

nómenklatúráiról szóló 21/2012. (IV. 16.) KIM rendelet alapján):

- állami, önkormányzati szervek és intézményeik
- központi költségvetési irányító szerv (KSH 311)
- központi költségvetési szerv (KSH 312)
- helyi önkormányzat (KSH 321)
- helyi önkormányzati költségvetési szerv (KSH 322)
- többcélú kistérségi társulás (KSH 326)
- helyi önkormányzatok jogi személyiségű társulása (KSH 327)
- területfejlesztési önkormányzati társulás (KSH 328)
- önkormányzatok jogi személyiség nélküli társulása (KSH 951)
- Azon települési önkormányzati társulás, mely jogi személyiséggel nem rendelkezik
- (1997. évi CXXXV. törvény 8. §) önállóan nem pályázhat, főpályázóként a társulás gesztorönkormányzata jogosult pályázni.
- jogi személyiségű non-profit szervezetek és intézményeik:
- egyesület
 - egyéb egyesület (KSH 529)
 - egyház
 - egyház (KSH 551)
 - egyházi intézmény (KSH 552)
 - nyilvántartásba vett belső egyházi jogi személy (KSH 555)
 - egyéb egyházi szervezet (KSH 559)
 - alapítvány
 - közalapítvány (KSH 561)
 - közalapítvány önálló intézménye (KSH 562)
 - egyéb alapítvány önálló intézménye (KSH 563)
 - egyéb alapítvány (KSH 569)
 - nonprofit gazdasági társaság
 - nonprofit Kft. (KSH 572)
 - nonprofit Rt. (KSH 573)
 - egyéb, jogi személyiségű nonprofit szervezet
 - egyesülés (KSH 591)
 - egyéb jogi személyiségű nonprofit szervezet (KSH 599)

A jelen pályázati kiírás keretében konzorciumok nem pályázhatnak.

A pályázatok benyújtásának módja, helye és határideje

A pályázatok benyújtása 2012. november 2-től a forrás kimerüléséig történhet.

A pályázatok benyújtása és elbírálása *folyamatosan* történik.

A pályázati kiírással kapcsolatos további dokumentumok az www.nfu.hu honlapról tölthetők le.

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasó körünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk **Olvassunk magunkról!** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

..... példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve:

Címe:

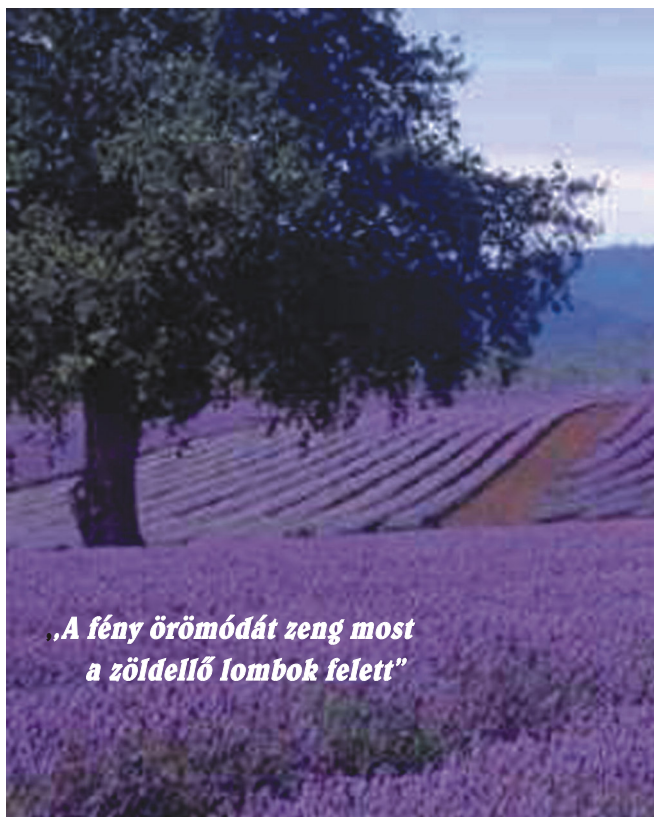
Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

*A megrendelőlapot és az előfizetési díjat
a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:*

5000 Szolnok, Aranka u. 3.
Telefon:
(06) 56/420-110

*Előfizethető rózsaszínű
postai utalványon.*

László Pál munkája